

Συμβούλιο
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Βρυξέλλες, 17 Οκτωβρίου 2016
(OR. en)

13026/16

CFSP/PESC 796
PE 99
COPS 292

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

Αποστολέας: Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου

Αποδέκτης: Αντιπροσωπίες

αριθ. προηγ. εγγρ.: 12898/16

Θέμα: Έκθεση ΚΕΠΠΑ – Οι προτεραιότητές μας το 2016

Επισυνάπτεται για τις αντιπροσωπίες η «Έκθεση ΚΕΠΠΑ – Οι προτεραιότητές μας το 2016», όπως εγκρίθηκε από το Συμβούλιο στις 17 Οκτωβρίου 2016.

Έκθεση ΚΕΠΠΑ – Οι προτεραιότητές μας το 2016

Εισαγωγή

Τον Ιούνιο του 2016 η Έπατη Εκπρόσωπος παρουσίασε στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο μια συνολική στρατηγική της ΕΕ για την εξωτερική πολιτική και την πολιτική ασφάλειας. Το δεύτερο εξάμηνο του 2016 αφιερώνεται στην παρακολούθηση και την εφαρμογή στους τομείς προτεραιότητας που προσδιορίζει η συνολική στρατηγική της ΕΕ, συγκεκριμένα την ανάπτυξη ανθεκτικότητας και μια ολοκληρωμένη προσέγγιση στις συγκρούσεις και τις κρίσεις, την ασφάλεια και την άμυνα, καθώς και την ενίσχυση των δεσμών ανάμεσα στις εσωτερικές και τις εξωτερικές πολιτικές, δίνοντας προσοχή στη μετανάστευση καθώς και την καταπολέμηση της τρομοκρατίας. Οι εργασίες για την εφαρμογή της στρατηγικής πραγματοποιούνται με βάση τον σχετικό χάρτη πορείας της ΥΕ/ΑΕ και τα συμπεράσματα του Συμβουλίου του Οκτωβρίου 2016. Κλιμακώνονται επίσης οι προσπάθειες για την επικοινωνία και τη δημόσια διπλωματία, καθώς και για την αύξηση της ανθεκτικότητας του κοινού κατά της χειραγώγησης των πληροφοριών από τρίτους και κατά των μηνυμάτων εναντίον της ΕΕ, για την προσέγγιση των πολιτών της ΕΕ καθώς και του κοινού τρίτων χωρών.

Το 2016 η ΚΕΠΠΑ επικεντρώνεται πάνω απ' όλα στη συνέχιση της αναζήτησης λύσεων για τις βαθιές κρίσεις στις γειτονικές χώρες της ΕΕ, με την ταυτόχρονη προστασία και υπεράσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, καθώς και στην οικοδόμηση και την ενίσχυση της ειρήνης και της σταθερότητας σε παγκόσμιο επίπεδο, επίσης μέσω αποστολών και επιχειρήσεων ΚΠΑΑ. Στα ανατολικά, η παραβίαση του διεθνούς δικαίου από τη Ρωσία και η αποσταθεροποίηση της Ουκρανίας, παράλληλα με τις παρατεταμένες συγκρούσεις στην ευρύτερη περιοχή της Μαύρης Θάλασσας, συνιστούν πρόκληση που επηρεάζει την ευρωπαϊκή τάξη ασφάλειας στον πυρήνα της. Στα νότια, κύριος στόχος των προσπαθειών θα παραμείνει ο τερματισμός της σύγκρουσης στη Συρία. Παράλληλα με την όξυνση της περιφερειακής αστάθειας και ανασφάλειας, η κρίση στη Συρία έχει επιπτώσεις και στο εσωτερικό της ΕΕ – αφενός ως μείζων κίνδυνος για την ασφάλεια και αφετέρου όσον αφορά τη μαζική μετακίνηση ανθρώπων που εγκαταλείπουν τη χώρα αναζητώντας ασφάλεια.

Η ΕΕ θα επικεντρωθεί επίσης στην προώθηση των θετικών εξελίξεων, όπως στο Ιράν, όπου θα συνεχίσει τις εργασίες της για την εφαρμογή του κοινού ολοκληρωμένου σχεδίου δράσης (ΚΟΣΔ) και για την ανανέωση των διμερών σχέσεων. Άλλες προτεραιότητες περιλαμβάνουν την προώθηση του έργου της ΕΕ στη Λιβύη. Αξιοποιώντας τον ήδη ενεργό ρόλο της στην Αφρική, η ΕΕ θα συνεχίσει να ενισχύει την ειρήνη και την ανθεκτικότητα μεταξύ άλλων μέσω αποστολών και επιχειρήσεων ΚΠΑΑ. Επίσης η ΕΕ θα συνεχίσει να αναπτύσσει εύρυθμες εταιρικές σχέσεις συνεργασίας στην Κεντρική και τη Νοτιοανατολική Ασία, καθώς και να καλλιεργεί τη ζωτικής σημασίας διατλαντική σχέση. Η Διάσκεψη των Βρυξελλών για το Αφγανιστάν τον Οκτώβριο του 2016 αποτέλεσε σημαντική ευκαιρία για την προαγωγή της ειρήνης, της σταθερότητας και της ασφάλειας. Η ΕΕ θα συνεχίσει να συνεργάζεται με τον ΟΗΕ, αναγνωρίζοντας τη σημασία ενός διεθνούς συστήματος που βασίζεται στην πολυμέρεια.

Προκειμένου να αποτυπωθεί η σφαιρική προσέγγιση, στην παρούσα έκθεση περιλαμβάνονται, όπου κρίνεται σκόπιμο, αναφορές σε πολιτικές και μέσα εκτός ΚΕΠΠΑ.

ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ

ΕΥΡΩΠΗ ΚΑΙ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΑΣΙΑ

Ανατολική Γειτονία/Ανατολική εταιρική σχέση

Η δημοκρατική, σταθερή και ευημερούσα ανατολική γειτονία θα παραμείνει προτεραιότητα για την ΕΕ. Η προσέγγιση της ΕΕ στην ανατολική εταιρική σχέση (ΑΕΣ) θα συνεχίσει να βασίζεται στις αρχές που συμφωνήθηκαν κατά τη σύνοδο κορυφής της Ρίγας το 2015 και προβλέπονται στην επανεξέταση της ευρωπαϊκής πολιτικής γειτονίας (ΕΠΓ). Η ΕΕ θα καταβάλει κάθε δυνατή προσπάθεια για να διατηρηθεί ο συμμετοχικός χαρακτήρας της πολυμερούς συνεργασίας της ΑΕΣ. Κατά την υπουργική σύνοδο της ανατολικής εταιρικής σχέσης τον Μάιο του 2016 συζητήθηκε η ανάγκη να συνεχιστούν οι μεταρρυθμίσεις και να επικρατήσει σταθερότητα στην περιοχή, με σκοπό την προετοιμασία της συνόδου κορυφής το 2017.

Στο πλαίσιο των σχέσεών της με τη Γεωργία, τη Δημοκρατία της Μολδαβίας και την Ουκρανία, η ΕΕ θα εξακολουθήσει να εστιάζει στην εφαρμογή των αντίστοιχων συμφωνιών σύνδεσης (ΣΣ), οι οποίες θα συμβάλουν στην καθοδήγηση των μεταρρυθμιστικών διαδικασιών στις χώρες αυτές. Οι ΣΣ τέθηκαν σε ισχύ την 1η Ιουλίου 2016 για τη Γεωργία και τη Δημοκρατία της Μολδαβίας· η συμφωνία σύνδεσης με την Ουκρανία εφαρμόζεται προσωρινά.

Η ελευθέρωση του καθεστώτος θεωρήσεων, που ισχύει ήδη για τη Δημοκρατία της Μολδαβίας, θα αποτελέσει σημαντική απτή απόδειξη των πλεονεκτημάτων της σύνδεσης με την ΕΕ. Κατά το πρώτο εξάμηνο του 2016, η Επιτροπή παρουσίασε νομοθετικές προτάσεις για την άρση της υποχρέωσης θεώρησης για τους πολίτες της Γεωργίας και της Ουκρανίας που είναι κάτοχοι βιομετρικών διαβατηρίων, αφού επιβεβαίωσε ότι οι χώρες αυτές πληρούσαν όλα τα κριτήρια αναφοράς στο πλαίσιο των αντίστοιχων σχεδίων δράσης για την ελευθέρωση του καθεστώτος θεωρήσεων.

Όσον αφορά τις σχέσεις με τις ανατολικές χώρες-εταίρους που δεν επιδιώκουν τη σύναψη συμφωνιών σύνδεσης —Αρμενία, Αζερμπαϊτζάν και Λευκορωσία— η ΕΕ θα αναπτύξει ελκυστικές και αμοιβαία επωφελείς εναλλακτικές που θα βασίζονται στις κοινές αξίες και τις θεμελιώδεις αρχές της ΕΕ για την προώθηση της σφαιρικής συνεργασίας και των σταθερών διαδικασιών μεταρρυθμίσεων στις χώρες-εταίρους της Ανατολικής Ευρώπης.

Η οικονομική κατάσταση της **Ουκρανίας** έχει σταθεροποιηθεί σε μεγάλο βαθμό λόγω της διεθνούς και της ενωσιακής στήριξης. Ενώ έχει δρομολογηθεί ένα εντυπωσιακό σύνολο μεταρρυθμίσεων, χρειάζεται να συνεχιστούν οι προσπάθειες για να εξασφαλιστεί η υλοποίηση και η βιωσιμότητά τους, ειδικότερα όσον αφορά το κράτος δικαίου, την καταπολέμηση της διαφθοράς και τη δημιουργία ευνοϊκού περιβάλλοντος για τις ξένες επενδύσεις. Η ΕΕ θα συνεχίσει να ενθαρρύνει τη θεσμική αλλαγή, τον εκσυγχρονισμό και τη σταθεροποίηση στην Ουκρανία μέσω τακτικού πολιτικού διαλόγου υψηλού επιπέδου και της έγκαιρης υλοποίησης προγραμμάτων του ΕΜΓ. Η συνεργασία στον τομέα της ενέργειας θα συνεχιστεί, συμπεριλαμβανομένων διαπραγματεύσεων για μνημόνιο συμφωνίας με θέμα μια στρατηγική εταιρική σχέση στον τομέα της ενέργειας. Η ετήσια σύνοδος κορυφής ΕΕ-Ουκρανίας και το Συμβούλιο Σύνδεσης εντός του τρέχοντος έτους θα δώσουν περαιτέρω ώθηση στην πολιτική σύνδεση και την οικονομική ολοκλήρωση της Ουκρανίας με την ΕΕ.

Η ΕΕ θα συνεχίσει να στηρίζει τις διπλωματικές προσπάθειες στο πλαίσιο του Κουαρτέτου της Νορμανδίας και της τριμερούς ομάδας επαφής για την πλήρη εφαρμογή των συμφωνιών του Μινσκ του 2014 και του 2015, καθώς και να παρέχει οικονομική στήριξη και στήριξη σε είδος στην ειδική αποστολή παρακολούθησης του ΟΑΣΕ στην Ουκρανία. Η ΕΕ θα παραμείνει προσηλωμένη στην πολιτική της μη αναγνώρισης της παράνομης προσάρτησης της Κριμαίας και της Σεβαστούπολης, η οποία οδήγησε επίσης σε περιοριστικά μέτρα κατά της Ρωσίας. Η ΕΕ θα παραμείνει ανοικτή σε όλες τις επαφές που αποσκοπούν στην εποικοδομητική επίλυση εμπορικών προβλημάτων (μεταξύ άλλων τα αντίποινα στα οποία προχώρησε η Ρωσία κατά της Ουκρανίας), έστω και αν οι τριμερείς συνομιλίες ΕΕ-Ουκρανίας-Ρωσίας για την εφαρμογή της σφαιρικής και σε βάθος συμφωνίας ελεύθερων συναλλαγών ολοκληρώθηκαν χωρίς επιτυχία τον Δεκέμβριο του 2015. Δίνεται συνέχεια στις τριμερείς συνομιλίες για το φυσικό αέριο στο πλαίσιο της «χειμερινής» δέσμης μέτρων.

Η πολιτική αστάθεια στη **Δημοκρατία της Μολδαβίας** το 2015 αποτέλεσε μείζον εμπόδιο για τη συνολική πρόοδο όσον αφορά το πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων. Το 2016, αν και εύθραυστη, η Δημοκρατία της Μολδαβίας ανέκτησε τη σταθερότητά της με τη συγκρότηση νέας κυβέρνησης τον Ιανουάριο. Η ΕΕ θα συνεχίσει να παρακολουθεί την κατάσταση εκ του σύνεγγυς, όπως προβλέπεται στα συμπεράσματα του Συμβουλίου του Φεβρουαρίου 2016, εστιάζοντας στις ιδιαίτερα αναγκαίες βασικές μεταρρυθμίσεις. Η ΕΕ παραμένει έτοιμη να συνδράμει τη Δημοκρατία της Μολδαβίας, μεταξύ άλλων με τεχνική βοήθεια και στήριξη στην υλοποίηση σχεδίων, όπως αποστολές αξιολόγησης από ομοτίμους και υψηλόβαθμους συμβούλους. Η ΕΕ εμμένει επίσης στη δέσμευσή της να στηρίζει την εδαφική ακεραιότητα της Δημοκρατίας της Μολδαβίας εντός των διεθνώς αναγνωρισμένων συνόρων της, καθώς και να στηρίζει περαιτέρω τη διαδικασία διευθέτησης της διένεξης στην Υπερδνειστερία και τις προσπάθειες του ΟΑΣΕ στο πλαίσιο αυτό.

Τον Οκτώβριο του 2016 διενεργήθηκαν κοινοβουλευτικές εκλογές στη **Γεωργία**. Η ΕΕ εξέφρασε την ικανοποίησή για τη διενέργεια κοινοβουλευτικών εκλογών στη Γεωργία, οι οποίες εξελίχθηκαν σε γενικές γραμμές ειρηνικά και ομαλά. Εκτός από ορισμένα επεισόδια βίας κοντά σε εκλογικά τμήματα ή εντός αυτών, από την προκαταρκτική αξιολόγηση της αποστολής παρατήρησης εκλογών του Γραφείου Δημοκρατικών Θεσμών και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (ODIHR) του ΟΑΣΕ προκύπτει ότι οι εκλογές ήταν ανταγωνιστικές, καλά οργανωμένες και με σεβασμό των θεμελιωδών ελευθεριών. Η ΕΕ προσβλέπει στη συνεργασία με το νέο δημοκρατικά εκλεγμένο κοινοβούλιο και την κυβέρνηση, μόλις ολοκληρωθεί η εκλογική διαδικασία, και καλεί όλους τους αντιπροσώπους που εκλέχθηκαν στο νέο κοινοβούλιο να συνεργαστούν προς το συμφέρον της Γεωργίας. Η ΕΕ θα συνεχίσει να στηρίζει τις προσπάθειες της Γεωργίας να υπερνικήσει τα προβλήματα που πηγάζουν από τη σύγκρουση στην Αμπχαζία και τη Νότια Οσετία, περιοχές που αποσχίστηκαν από τη Γεωργία, μεταξύ άλλων με τις δραστηριότητες της αποστολής επιτήρησης της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του ειδικού εντεταλμένου της ΕΕ για τον Νότιο Καύκασο και την κρίση στη Γεωργία. Η Ένωση θα παραμείνει σταθερά προσηλωμένη στην πολιτική υποστήριξης της κυριαρχίας και της εδαφικής ακεραιότητας της Γεωργίας εντός των διεθνώς αναγνωρισμένων συνόρων της.

Επίκεντρο των σχέσεων της ΕΕ με την **Αρμενία** αποτελεί η διαπραγμάτευση μιας νέας συμφωνίας-πλαίσιου που θα προσφέρει νέα ώθηση για την εμβάθυνση των διμερών σχέσεών μας. Πέραν τούτου, θα συμφωνηθούν από κοινού νέες προτεραιότητες της εταιρικής σχέσης ώστε να αντικατασταθεί το παρωχημένο σχέδιο δράσης της ΕΠΓ. Μετά το περσινό συνταγματικό δημοψήφισμα, είναι σημαντικό για την Αρμενία να εφαρμόσει τον νέο εκλογικό κώδικα και όλες τις συστάσεις του ΟΑΣΕ και του Συμβουλίου της Ευρώπης αρκετό χρόνο πριν από τις προσεχείς κοινοβουλευτικές εκλογές του 2017. Η ΕΕ θα συμβάλει, ως κύριος χορηγός, στην κάλυψη του μεγαλύτερου μέρους του οικονομικού φόρτου των επικείμενων βουλευτικών εκλογών.

Ο διάλογος της ΕΕ με το **Αζερμπαϊτζάν** θα έχει ως στόχο τη δρομολόγηση διαπραγματεύσεων για μια νέα συνολική συμφωνία. Παρόλο που σημειώθηκε κάποια πρόοδος όσον αφορά τα ανθρώπινα δικαιώματα στη χώρα, η κατάσταση εξακολουθεί να προκαλεί ανησυχία. Το Αζερμπαϊτζάν παίζει καίριο ρόλο στη διαφοροποίηση του ενεργειακού εφοδιασμού της ΕΕ. Ο νότιος διάδρομος μεταφοράς φυσικού αερίου, αφού ολοκληρωθεί, θα μπορούσε να αυξήσει το μερίδιο του Αζερμπαϊτζάν στην αγορά ενέργειας της ΕΕ και να εδραιώσει τη χώρα ως πύλη για την προμήθεια φυσικού αερίου από την ανατολική και τη νότια όχθη της Κασπίας Θάλασσας.

Η ΕΕ θα συνεχίσει να στηρίζει τις προσπάθειες διαμεσολάβησης των συμπροέδρων της Ομάδας του Μινσκ του ΟΑΣΕ προκειμένου να εξευρεθεί λύση μέσω διαπραγματεύσεων στη σύγκρουση του Ναγκόρνο-Καραμπάχ.

Το Συμβούλιο συμφώνησε τον Φεβρουάριο του 2016 να άρει τα περισσότερα από τα περιοριστικά μέτρα που έχουν επιβληθεί στη **Λευκορωσία**, αναγνωρίζοντας τα βήματα που πραγματοποίησε η χώρα τα δύο προηγούμενα χρόνια, τα οποία συντέλεσαν επίσης στη βελτίωση των σχέσεων ΕΕ-Λευκορωσίας. Ωστόσο η ΕΕ εξακολουθεί να ανησυχεί για την κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, της δημοκρατίας και του κράτους δικαίου στη χώρα. Καταδικάζοντας την επιβολή της θανατικής ποινής, η ΕΕ παροτρύνει τη Λευκορωσία να προχωρήσει χωρίς καθυστέρηση σε επίσημο μορατόριουμ στις εκτελέσεις ως πρώτο βήμα προς την κατάργηση της θανατικής ποινής. Υπάρχει τώρα η ευκαιρία να αναπτυχθούν οι σχέσεις ΕΕ-Λευκορωσίας σε θετικότερο πλαίσιο, μεταξύ άλλων να ξεκινήσουν οι εργασίες για τη συμφωνία κοινών προτεραιοτήτων της εταιρικής σχέσης. Αυξημένη ενωσιακή βοήθεια θα κατευθυνθεί στις προσπάθειες εκσυγχρονισμού της Λευκορωσίας. Η λήψη απτών μέτρων από τη Λευκορωσία για τον σεβασμό των οικουμενικών θεμελιωδών ελευθεριών, του κράτους δικαίου και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων θα εξακολουθήσει να έχει καίρια σημασία για τη διαμόρφωση των μελλοντικών σχέσεων ΕΕ-Λευκορωσίας.

Ρωσία

Η παράνομη προσάρτηση της Κριμαίας και της Σεβαστούπολης εκ μέρους της Ρωσίας και η συνεχιζόμενη αποσταθεροποίηση της Ουκρανίας θα συνεχίσουν να έχουν επιπτώσεις στις σχέσεις με την ΕΕ. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της συζήτησης στο Συμβούλιο Εξωτερικών Υποθέσεων τον Μάρτιο του 2016, όπου καθορίστηκαν πέντε αρχές για τη συνεργασία, και τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Μαρτίου 2015, που συνέδεσαν τη διάρκεια των περιοριστικών μέτρων κατά της Ρωσίας με την πλήρη εφαρμογή των συμφωνιών του Μινσκ, η Ένωση θα συνεχίσει τη διττή της προσέγγιση που συνδυάζει την αυστηρότητα με τις διπλωματικές ενέργειες.

Παρόλο που ο διάλογος και η συνεργασία ΕΕ-Ρωσίας παραμένουν περιορισμένης έκτασης ελλείπει διευθέτησης της σύγκρουσης στην Ουκρανία, και περιπλέκονται ακόμα περισσότερο από τις στρατιωτικές ενέργειες της Ρωσίας στη Συρία από το 2015, η ΕΕ θα κρατήσει ανοικτούς τους διαύλους επικοινωνίας και θα συνεργαστεί επιλεκτικά με τη Ρωσία σε ζητήματα όπου υπάρχει σαφές ενωσιακό ενδιαφέρον, όπως η Συρία, η Λιβύη, η ειρηνευτική διαδικασία στη Μέση Ανατολή, το Αφγανιστάν, το Ιράν, καθώς και παγκόσμια ζητήματα. Συνεχίζονται επίσης τα προγράμματα περιφερειακής και διασυννοριακής συνεργασίας.

Επίσης η ΕΕ θα συνεχίσει να καλεί τη Ρωσία να τηρήσει τις διεθνείς δεσμεύσεις της, όπως ο σεβασμός της κυριαρχίας και της εδαφικής ακεραιότητας άλλων χωρών, το κράτος δικαίου και τα θέματα χρηστής διακυβέρνησης, καθώς και οι υποχρεώσεις της στο πλαίσιο του ΠΟΕ. Λόγω της συνεχιζόμενης πίεσης προς την κοινωνία των πολιτών, την προβληματική κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και τον περιορισμό της ελευθερίας των μέσων ενημέρωσης στη Ρωσία, η Ένωση θα συνεχίσει να εγείρει ζητήματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων με τους Ρώσους συνομιλητές και θα εντείνει τη στήριξή της προς τη ρωσική κοινωνία των πολιτών, καθώς και τις επαφές μεταξύ των λαών μας. Η ΕΕ σημείωσε τις ανησυχίες που εξέφρασε ο ΟΑΣΕ/το ODIHR σχετικά με τους περιορισμούς στις θεμελιώδεις ελευθερίες και τα πολιτικά δικαιώματα, τον αυστηρό έλεγχο των μέσων ενημέρωσης και την αυξανόμενη πίεση προς την κοινωνία των πολιτών, καθώς και τις ελλείψεις που σχετίζονται με την εγγραφή των υποψηφίων και το νομικό πλαίσιο, που επηρέασαν αρνητικά το εκλογικό κλίμα εν όψει των εκλογών για την ανάδειξη της Δούμας στη Ρωσική Ομοσπονδία. Η ΕΕ αναμένει από τις ρωσικές αρχές να καταβάλουν κάθε δυνατή προσπάθεια για να απαντήσουν σε αυτές τις ανησυχίες με βάση τις συστάσεις του ODIHR. Η ΕΕ δεν αναγνωρίζει την παράνομη προσάρτηση της Κριμαίας και της Σεβαστούπολης από τη Ρωσική Ομοσπονδία και, συνεπώς, δεν αναγνωρίζει τη διενέργεια εκλογών στην κριμαϊκή χερσόνησο. Επίσης, η ΕΕ αναμένει ότι όλα τα κράτη που είναι σε θέση να βοηθήσουν τις έρευνες και τη δίωξη κατά των υπευθύνων για την τραγωδία της πτήσης MH17 οφείλουν να το πράξουν, όπως ζητά η απόφαση 2166 του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών.

Τουρκία

Η ΕΕ εργάστηκε το 2015 και το 2016 για να εδραιώσει και να αναπτύξει ένα υψηλό επίπεδο διαλόγου και συνεργασίας με την Τουρκία ως υποψήφια χώρα και σημαντικό εταίρο, πέραν της μεταναστευτικής/προσφυγικής κρίσης, όπως φαίνεται από τις εντατικές επαφές υψηλού επιπέδου μεταξύ της ΕΕ και της Τουρκίας από το φθινόπωρο του 2015 και μετά τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Οκτωβρίου 2015. Ενώ επικεντρώθηκαν πρωτίστως στην αντιμετώπιση της προσφυγικής και μεταναστευτικής κρίσης, οι προσπάθειες αυτές κορυφώθηκαν με τη σύνοδο κορυφής στις 29 Νοεμβρίου 2015 που αναγνώρισε τη σημασία την οποία έχει για την ΕΕ και την Τουρκία η στενή συνεργασία σε ζητήματα ζωτικού ενδιαφέροντος και για τα δύο μέρη.

Η ΕΕ καταδίκασε κατηγορηματικά την απόπειρα πραξικοπήματος στην Τουρκία στις 15 Ιουλίου 2016. Στη συνέχεια, κηρύχθηκε κατάσταση έκτακτης ανάγκης στις 21 Ιουλίου. Στα συμπεράσματα του Συμβουλίου της 18ης Ιουλίου 2016, η ΕΕ καταδίκασε κατηγορηματικά την απόπειρα πραξικοπήματος, επαναλαμβάνοντας την πλήρη στήριξή της προς τους νόμιμους θεσμούς της χώρας, και ζήτησε την πλήρη τήρηση της συνταγματικής τάξης της Τουρκίας, τονίζοντας ότι είναι σημαντικό να επικρατήσει το κράτος δικαίου. Η ΕΕ υπογράμμισε ότι επιβάλλεται ο σεβασμός της δημοκρατίας, των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών, και του δικαιώματος όλων σε δίκαιη δίκη, σε πλήρη συμμόρφωση προς την Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών, περιλαμβανομένου του Πρωτοκόλλου αριθ. 13 σχετικά με την κατάργηση της θανατικής ποινής. Υπό το φως αυτών των εξελίξεων, η ΕΕ θα παρακολουθεί τα ζητήματα αυτά με τον ύψιστο βαθμό προσοχής, παραμένοντας παράλληλα προσηλωμένη στη συνεργασία με μια δημοκρατική και σταθερή Τουρκία χωρίς αποκλεισμούς, ώστε να αντιμετωπιστούν οι κοινές προκλήσεις.

Με τη σύνοδο κορυφής ΕΕ-Τουρκίας τον Νοέμβριο του 2015 ξεκίνησε η ανανεωμένη συνεργασία με την Τουρκία (νέα ώθηση στις διαπραγματεύσεις προσχώρησης, επιτάχυνση της ελευθέρωσης του καθεστώτος θεωρήσεων, αυξημένη χρηματοδότηση ύψους 3 δισ. ευρώ μέσω της Διευκόλυνσης για τους πρόσφυγες στην Τουρκία και ενεργοποίηση του κοινού σχεδίου δράσης για τη μετανάστευση και τη διαχείριση των προσφύγων). Συμφωνήθηκε επίσης ότι ένας διαρθρωμένος και τακτικότερος διάλογος υψηλού επιπέδου έχει ουσιώδη σημασία για την προώθηση του δυναμικού των σχέσεων ΕΕ-Τουρκίας: τακτικές σύνοδοι κορυφής δύο φορές τον χρόνο· περιεκτικές τακτικές συνεδριάσεις πολιτικού διαλόγου σε επίπεδο υπουργών/Υπατης Εκπροσώπου/Επιτρόπων εκτός από τα τακτικά Συμβούλια Σύνδεσης· τακτικές συζητήσεις και συνεργασία σε θέματα εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας, μεταξύ άλλων για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας, καθώς και διάλογοι υψηλού επιπέδου για βασικά θεματικά ζητήματα, όπως η οικονομία και η ενέργεια.

Τη σύνοδο ακολούθησε συνεδρίαση πολιτικού διαλόγου υψηλού επιπέδου ΕΕ-Τουρκίας, που πραγματοποιήθηκε στην Άγκυρα στις 25 Ιανουαρίου 2016. Με την ευκαιρία αυτή συμφωνήθηκε εξαμηνιαίο κοινό σχέδιο εργασίας. Πέραν τούτου, η συνεδρίαση έδωσε την ευκαιρία να συζητηθούν με περιεκτικό και συνεκτικό τρόπο όλα τα βασικά ζητήματα που απασχολούν τα δύο μέρη, ώστε να τροφοδοτηθεί η προετοιμασία μελλοντικών συνόδων κορυφής ΕΕ-Τουρκίας. Στις 28 Ιανουαρίου 2016 πραγματοποιήθηκε στην Κωνσταντινούπολη διάλογος υψηλού επιπέδου για την ενέργεια. Στις 25 και 26 Απριλίου 2016 πραγματοποιήθηκε στην Άγκυρα και την Κωνσταντινούπολη διάλογος υψηλού επιπέδου για την οικονομία. Η ΕΕ και η Τουρκία έκαναν προκαταρκτικά βήματα για την αναβάθμιση και τον εκσυγχρονισμό της τελωνειακής ένωσης, η δε Επιτροπή ολοκληρώνει επί του παρόντος μια μελέτη αξιολόγησης του αντικτύπου με σκοπό να παρουσιάσει σχέδιο οδηγιών διαπραγμάτευσης κατά το τέταρτο τρίμηνο του 2016.

Ο αμείωτα επείγων χαρακτήρας της προσφυγικής και μεταναστευτικής κρίσης οδήγησε τον Πρόεδρο Tusk να ζητήσει έκτακτη σύνοδο των αρχηγών κρατών ή κυβερνήσεων με την Τουρκία. Ύστερα από μια πρώτη συνάντηση στις 7 Μαρτίου 2016, συμφωνήθηκε κοινή δήλωση με την Τουρκία, με βάση το σχέδιο δράσης ΕΕ-Τουρκίας, στις 18 Μαρτίου 2016 που είχε ως στόχο μεταξύ άλλων την εξάρθρωση του επιχειρηματικού μοντέλου των διακινητών και την εξάλειψη του κινήτρου για την αναζήτηση παράτυπων οδών με προορισμό την ΕΕ, σύμφωνα με το ενωσιακό και το διεθνές δίκαιο. Σύμφωνα με τις πιο πρόσφατες αξιολογήσεις της προόδου που έχει σημειωθεί στην εφαρμογή της κοινής δήλωσης¹, η σημαντική μείωση στις διαβάσεις των συνόρων και τους θανάτους από την έναρξη ισχύος της δήλωσης μαρτυρά την αποτελεσματική εφαρμογή της — και ιδίως το γεγονός ότι το επιχειρηματικό μοντέλο των διακινητών που εκμεταλλεύονται μετανάστες και πρόσφυγες μπορεί να εξαρθρωθεί. Παρόλο που το συνολικό μέγεθος των ροών προς την Ελλάδα παραμένει πολύ μικρότερο απ' ό,τι πριν από τη δήλωση, το φαινόμενο απαιτεί προσεκτική παρακολούθηση. Είναι συνεπώς σημαντικό να παρακολουθείται συνεχώς η κατάσταση και να λαμβάνονται προληπτικά μέτρα. Η ενίσχυση της επικοινωνίας και της ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ των τουρκικών αρχών και των ομολόγων τους στην ΕΕ θα αποτελέσει σημαντικό παράγοντα για την αντιμετώπιση τυχόν αναδυόμενων κινδύνων. Εντός της ΕΕ, έχουν ληφθεί μέτρα για την προστασία των ευάλωτων συνόρων. Έπειτα από αίτημα των βουλγαρικών αρχών για πρόσθετη στήριξη, ο Frontex ενισχύει σταδιακά την παρουσία του στα σύνορα της Βουλγαρίας με την Τουρκία (καθώς και με τη Σερβία). Η Τουρκία θα πρέπει να συνεχίσει τις προσπάθειες για την εφαρμογή της κοινής δήλωσης με αποτελεσματικό και βιώσιμο τρόπο. Η ΕΕ εξαίρει τη γενναιοδωρία της Τουρκίας για τη φιλοξενία και την αντιμετώπιση των αναγκών περισσότερων από 2 εκατομμυρίων προσφύγων από τη Συρία.

Η Διευκόλυνση για τους πρόσφυγες στην Τουρκία δημιουργήθηκε ως ανταπόκριση στην ανάγκη για σημαντική πρόσθετη χρηματοδότηση για τη στήριξη των Σύρων προσφύγων στη χώρα. Η Διευκόλυνση επικεντρώνεται στην ανθρωπιστική βοήθεια, την εκπαίδευση, τη διαχείριση της μετανάστευσης, την υγεία, τις δημοτικές υποδομές και την κοινωνικοοικονομική στήριξη. Είναι πλέον πλήρως λειτουργική και μεγάλο μέρος του συνολικού κονδυλίου ύψους 3 δισ. ευρώ που προβλέπεται για την περίοδο 2016-2017 έχει διατεθεί. Όσον αφορά την άρση των υποχρεώσεων θεώρησης για τους Τούρκους πολίτες, η Τουρκία πρέπει ακόμη να εκπληρώσει επτά από τα 72 κριτήρια που ορίζονται στον χάρτη πορείας για την ελευθέρωση των θεωρήσεων. Η ΕΕ, μολονότι εκφράζει τη λύπη της για τις σχετικές μονομερείς δηλώσεις της Τουρκίας, οι οποίες δεν έχουν νομικά αποτελέσματα, υπογραμμίζει τη σημασία της πλήρους και αποτελεσματικής εφαρμογής τόσο της συμφωνίας επανεισδοχής όσο και του χάρτη πορείας για τις θεωρήσεις έναντι όλων των κρατών μελών, συμπεριλαμβανομένης της συνεργασίας σε ζητήματα ΔΕΥ και της χωρίς διακρίσεις πρόσβασης στην τουρκική επικράτεια χωρίς υποχρέωση θεώρησης για τους πολίτες όλων των κρατών μελών της ΕΕ.

¹ COM(2016) 634 final, 28 Σεπτεμβρίου 2016.

Στις 9 Σεπτεμβρίου 2016 πραγματοποιήθηκε στην Άγκυρα πολιτικός διάλογος υψηλού επιπέδου, ο οποίος κάλυψε τις εξελίξεις σε διάφορες πτυχές της συνεργασίας, μεταξύ άλλων τις βασικές εξελίξεις στην εξωτερική πολιτική, την καταπολέμηση της τρομοκρατίας, τη μετανάστευση, την ενέργεια και τις οικονομικές σχέσεις. Η ΕΕ επανέλαβε τη στήριξή της προς τον τουρκικό λαό και τους δημοκρατικούς θεσμούς, στέλνοντας σαφές μήνυμα ότι η Τουρκία οφείλει να σέβεται το κράτος δικαίου, να προστατεύει την ελευθερία των μέσων ενημέρωσης και να εγγυάται το δικαίωμα κάθε ατόμου σε δίκαιη δίκη και νομότυπη διαδικασία. Συζητήθηκαν επίσης η κατάσταση των Κούρδων και το κουρδικό ζήτημα. Η ΕΕ δήλωσε ότι όλες οι πράξεις βίας και οι τρομοκρατικές επιθέσεις πρέπει να σταματήσουν και να κατατεθούν τα όπλα, για να ακολουθήσει μια πολιτική διαδικασία.

Τον Δεκέμβριο του 2015 η ΕΕ σημείωσε την πρόθεση της Επιτροπής να υποβάλει τα προπαρασκευαστικά έγγραφα για ορισμένα κεφάλαια κατά το πρώτο τρίμηνο του 2016, με την επιφύλαξη των θέσεων των κρατών μελών. Η ΕΕ δήλωσε επίσης ότι η Τουρκία μπορεί να επιταχύνει τον ρυθμό των ενταξιακών διαπραγματεύσεων, προχωρώντας στην εκπλήρωση των κριτηρίων αναφοράς, συμμορφούμενη με τις απαιτήσεις του διαπραγματευτικού πλαισίου και τηρώντας τις συμβατικές της υποχρεώσεις έναντι της ΕΕ. Η ΕΕ συνεχίζει να καλεί την Τουρκία να ευθυγραμμιστεί προοδευτικά με την Κοινή Εξωτερική Πολιτική και Πολιτική Ασφαλείας της ΕΕ, σύμφωνα με το διαπραγματευτικό πλαίσιο.

Η Τουρκία πρέπει να αναλάβει σαφή δέσμευση ότι θα επιδιώξει καλές σχέσεις γειτονίας και την ειρηνική διευθέτηση των διαφορών σύμφωνα με τον Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών, προσφεύγοντας, αν κριθεί απαραίτητο, στο Διεθνές Δικαστήριο. Σε αυτό το πλαίσιο, η Ένωση εκφράζει για άλλη μία φορά σοβαρές ανησυχίες και καλεί την Τουρκία να αποφύγει κάθε είδους απειλή ή ενέργεια στρεφόμενη κατά κράτους μέλους ή αιτία τριβής ή ενέργειες που βλάπτουν τις σχέσεις καλής γειτονίας και την ειρηνική επίλυση των διαφορών. Επιπλέον, η ΕΕ τονίζει και πάλι όλα τα κυριαρχικά δικαιώματα των κρατών μελών της ΕΕ. Αυτό περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, το δικαίωμα σύναψης διμερών συμφωνιών, καθώς και το δικαίωμα για έρευνα και εκμετάλλευση των φυσικών τους πόρων, σύμφωνα με το κεκτημένο της ΕΕ και το διεθνές δίκαιο, συμπεριλαμβανομένης της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για το Δίκαιο της Θάλασσας, και τονίζει την ανάγκη σεβασμού της κυριαρχίας των κρατών μελών επί των χωρικών τους υδάτων και του εναέριου χώρου τους. Η Τουρκία καλείται να επιδείξει αυτοσυγκράτηση και να σεβαστεί την κυριαρχία της Κύπρου στα χωρικά της ύδατα και τα κυριαρχικά δικαιώματα της Κύπρου στην αποκλειστική οικονομική ζώνη της.

Παρά τις επαναλαμβανόμενες εκκλήσεις, η Τουρκία εξακολουθεί να αρνείται να εκπληρώσει στο ακέραιο την υποχρέωσή της για πλήρη και χωρίς διακρίσεις εφαρμογή του πρόσθετου πρωτοκόλλου της συμφωνίας σύνδεσης έναντι όλων των κρατών μελών, η εκπλήρωση της οποίας θα μπορούσε να δώσει σημαντική ώθηση στη διαπραγματευτική διαδικασία. Αν δεν υπάρξει πρόοδος στο θέμα αυτό, η ΕΕ θα διατηρήσει τα ισχύοντα από το 2006 μέτρα της, τα οποία θα επηρεάζουν συνεχώς τη συνολική πρόοδο των διαπραγματεύσεων. Επιπλέον, η Τουρκία δυστυχώς δεν έχει ακόμη σημειώσει πρόοδο όσον αφορά την αναγκαία εξομάλυνση των σχέσεών της με την Κυπριακή Δημοκρατία. Η ΕΕ υπενθυμίζει τη θέση της σχετικά με την προσχώρηση των κρατών μελών της ΕΕ σε διεθνείς οργανισμούς.

Σημειώνοντας τις πρόσφατες ενθαρρυντικές εξελίξεις του τελευταίου έτους και όπως τονίζεται στο διαπραγματευτικό πλαίσιο, η ΕΕ αναμένει από την Τουρκία να στηρίξει ενεργά τις διαπραγματεύσεις για δίκαιη, συνολική και βιώσιμη λύση του Κυπριακού στο πλαίσιο του ΟΗΕ, σύμφωνα με τις σχετικές αποφάσεις του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ και βάσει των αρχών στις οποίες εδράζεται η Ένωση. Η δέσμευση της Τουρκίας και η συμβολή της με συγκεκριμένες ενέργειες σε αυτή τη συνολική διευθέτηση παραμένει ζωτικής σημασίας.

Δυτικά Βαλκάνια

Το 2016 η προσοχή της ΕΕ εστιάστηκε στην αντιμετώπιση των ακόλουθων ζητημάτων που αφορούν την πολιτική σταθερότητα και την ασφάλεια: συνέχιση της διαμεσολάβησης για την εξομάλυνση των σχέσεων ανάμεσα στο Κοσσυφοπέδιο* και τη Σερβία, μετριασμός των κινδύνων αστάθειας από την πολιτική πόλωση στο Κοσσυφοπέδιο και στην πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας, ενίσχυση της λειτουργικής κρατικής υπόστασης και της κοινωνικοοικονομικής ανάπτυξης της Βοσνίας-Ερζεγοβίνης, εδραίωση του προσανατολισμού της Σερβίας προς την ΕΕ και περαιτέρω ενδυνάμωση των μεταρρυθμίσεων και του κράτους δικαίου στην Αλβανία και το Μαυροβούνιο. Η ΕΕ παραμένει προσηλωμένη στην ευρωπαϊκή προοπτική των Δυτικών Βαλκανίων. Η ΕΕ θα συνεχίσει επίσης να τονίζει, στο πλαίσιο του διαλόγου με τις σχετικές χώρες των Δυτικών Βαλκανίων, τις προσδοκίες της όσον αφορά την περαιτέρω εμβάθυνση της συνεργασίας σε θέματα εξωτερικής πολιτικής και την προοδευτική ευθυγράμμιση με τις θέσεις της ΕΕ στην εξωτερική πολιτική, ιδίως σε ζητήματα όπου διακυβεύονται μείζονα κοινά συμφέροντα, όπως τα περιοριστικά μέτρα.

*

Η ονομασία αυτή χρησιμοποιείται με επιφύλαξη των θέσεων ως προς το καθεστώς και συνάδει με την απόφαση αριθ. 1244 του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών και τη γνώμη του Διεθνούς Δικαστηρίου σχετικά με τη διακήρυξη της ανεξαρτησίας του Κοσσυφοπεδίου.

Η διαδικασία εξομάλυνσης των σχέσεων μεταξύ του Βελιγραδίου και της Πρίστινας (διάλογος με τη διαμεσολάβηση της ΕΕ) πρέπει να συνεχιστεί καλή τη πίστει το 2016 και στη συνέχεια, και όλες οι συμφωνίες που προκύπτουν από τον διάλογο πρέπει να εφαρμοστούν και από τις δύο πλευρές. Οι συνεδριάσεις του διαλόγου υψηλού επιπέδου μεταξύ της Πρίστινας και του Βελιγραδίου, υπό την αιγίδα της ΥΕ/ΑΠ, αναμένεται να συνεχιστούν. Μετά τις εκλογές στη Σερβία και το Κοσσυφοπέδιο, η διαδικασία έχει λάβει νέα δυναμική. Η περαιτέρω πρόοδος στην εφαρμογή όλων των συμφωνιών του διαλόγου παραμένει ουσιώδης για την πρόοδο της ευρωπαϊκής προοπτικής των δύο χωρών.

Στο **Κοσσυφοπέδιο**, μολονότι η αντιπολίτευση έχει χάσει την προηγούμενη ενότητά της, η σημαντική πόλωση με πιθανότητα επανάληψης των περιστασιακών κρουσμάτων βίας από την αντιπολίτευση θα αποτελέσει διαρκή κίνδυνο το 2016. Η εντολή της αποστολής της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την επιβολή του κράτους δικαίου (EULEX) παρατάθηκε έως τον Ιούνιο του 2018. Η ΣΣΣ μεταξύ της ΕΕ και του Κοσσυφοπεδίου τέθηκε σε ισχύ την 1η Απριλίου 2016 και το πρώτο Συμβούλιο ΣΣ θα λάβει χώρα πριν από το τέλος του 2016.

Το Κοσσυφοπέδιο σημείωσε σημαντική πρόοδο όσον αφορά την εκπλήρωση των απαιτήσεων του χάρτη πορείας για την ελευθέρωση του καθεστώτος θεωρήσεων, γεγονός που οδήγησε στην επίσημη πρόταση της Επιτροπής τον Μάιο του 2016 για μεταφορά του Κοσσυφοπεδίου στον κατάλογο των χωρών που απαλλάσσονται από την υποχρέωση θεώρησης Σένγκεν, υπό την προϋπόθεση ότι έως την ημερομηνία έκδοσης της εν λόγω πρότασης από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, το Κοσσυφοπέδιο θα έχει κυρώσει τη συμφωνία περί συνόρων με το Μαυροβούνιο και θα έχει ενισχύσει το ιστορικό επιδόσεών του όσον αφορά την καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος και της διαφθοράς. Η ΕΕ υπενθυμίζει ότι πρέπει να εκπληρωθούν τα δύο κριτήρια αναφοράς που απομένουν. Η ΕΕ υπενθυμίζει επίσης ότι, όπως και για τους άλλους δικαιούχους της ελευθέρωσης του καθεστώτος θεωρήσεων, μια ρήτρα διασφάλισης μπορεί να εφαρμόζεται στην περίπτωση μη τήρησης των σχετικών προϋποθέσεων.

Μετά το άνοιγμα των δύο πρώτων διαπραγματευτικών κεφαλαίων με τη **Σερβία** τον Δεκέμβριο του 2015, κατά τις διαπραγματεύσεις προσχώρησης θα είναι σημαντικό να εξεταστούν ζητήματα που άπτονται του κράτους δικαίου. Τα δύο σχετικά κεφάλαια (23 – Δικαστικό σύστημα και Θεμελιώδη δικαιώματα και 24 – Δικαιοσύνη, ελευθερία και ασφάλεια) άνοιξαν τον Ιούλιο του 2016, γεγονός που μεταξύ άλλων θα πρέπει να ενθαρρύνει τη δημιουργία ιστορικού επιδόσεων σε αυτούς τους τομείς. Η ΕΕ ενθαρρύνει τη Σερβία να δώσει ώθηση σε αυτή τη θετική δυναμική και να εντείνει τις νομοθετικές μεταρρυθμίσεις και την αποτελεσματική εφαρμογή τους στους βασικούς τομείς της μεταρρύθμισης του δικαστικού συστήματος, της καταπολέμησης της διαφθοράς και του οργανωμένου εγκλήματος, καθώς και της ελευθερίας της έκφρασης και των μέσων ενημέρωσης. Πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στον απόλυτο σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων, συμπεριλαμβανομένης της προστασίας των πιο ευάλωτων ομάδων, ιδίως των Ρομά, καθώς και στην αποτελεσματική εφαρμογή της νομοθεσίας για την προστασία των μειονοτήτων, την άνευ διακρίσεων μεταχείριση των εθνικών μειονοτήτων σε όλη την επικράτεια της Σερβίας, μεταξύ άλλων στους τομείς της εκπαίδευσης, της χρήσης μειονοτικών γλωσσών, της πρόσβασης στα μέσα ενημέρωσης και σε θρησκευτικές τελετές σε μειονοτικές γλώσσες, και την καταπολέμηση των διακρίσεων λόγω γενετήσιου προσανατολισμού ή ταυτότητας φύλου.

Μετά τις πρόωρες βουλευτικές εκλογές τον Απρίλιο του 2016, κατά τις οποίες επιδοκιμάστηκε σαφώς η πολιτική του Πρωθυπουργού κ. Vucic να επιδιώξει την ένταξη στην ΕΕ, η νέα κυβέρνηση πρέπει να επικεντρωθεί στις βασικές μεταρρυθμίσεις. Θα είναι επίσης σημαντικό η Σερβία να διατηρήσει εποικοδομητική στάση απέναντι σε όλες τις γειτονικές της χώρες και να εξακολουθήσει να συμμετέχει θετικά στις πρωτοβουλίες περιφερειακής συνεργασίας. Η ΕΕ θα συνεχίσει να καλεί τη Σερβία να ευθυγραμμιστεί προοδευτικά με την Κοινή Εξωτερική Πολιτική και Πολιτική Ασφαλείας της ΕΕ, σύμφωνα με το διαπραγματευτικό πλαίσιο.

Τον Σεπτέμβριο του 2016 το Συμβούλιο κάλεσε την Επιτροπή να υποβάλει γνωμοδότηση σχετικά με την αίτηση της **Βοσνίας-Ερζεγοβίνης** για ένταξη στην ΕΕ. Η συνεχής και ουσιαστική εφαρμογή του προγράμματος μεταρρυθμίσεων και του σχεδίου δράσης του, με επίκεντρο τον κοινωνικοοικονομικό τομέα, το κράτος δικαίου και τη μεταρρύθμιση της δημόσιας διοίκησης, είναι ζωτικής σημασίας. Η ΕΕ θα δώσει ιδιαίτερη προσοχή στην εφαρμογή της απόφασης Sejdic-Finci.

Το πρωτόκολλο για την προσαρμογή της ΣΣΣ ώστε να ληφθεί υπόψη η προσχώρηση της Κροατίας στην ΕΕ μονογραφήθηκε τον Ιούλιο του 2016. Ο μηχανισμός συντονισμού για θέματα της ΕΕ, που δημιουργήθηκε τον Αύγουστο του 2016, θα πρέπει να λειτουργεί αποτελεσματικά ώστε οι προγραμματισμένες συνεδριάσεις της Επιτροπής ΣΣ και του Συμβουλίου ΣΣ να μπορέσουν να φανούν αποδοτικές, επίσης εν όψει της διαδικασίας υποβολής γνωμοδότησης από την Επιτροπή σχετικά με την αίτηση για προσχώρηση στην ΕΕ. Μια νέα συμφωνία με το ΔΝΤ υπογράφηκε τον Σεπτέμβριο του 2016. Για τον Νοέμβριο του 2016 έχει προγραμματιστεί ψηφοφορία στο Συμβούλιο Ασφαλείας του ΟΗΕ σχετικά με την ανανέωση της εντολής της στρατιωτικής επιχείρησης της Ευρωπαϊκής Ένωσης στη Βοσνία-Ερζεγοβίνη (EUFOR/ALTHEA). Επίσης η Βοσνία-Ερζεγοβίνη έχει ως στόχο να προωθήσει τις φιλοδοξίες της για ένταξη στο ΝΑΤΟ.

Η κατάσταση στην **πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας** παραμένει εύθραυστη· οι πρόωρες βουλευτικές εκλογές (οι οποίες, βάσει της πολιτικής συμφωνίας ανάμεσα στα τέσσερα βασικά κόμματα τον Ιούνιο/Ιούλιο του 2015, με τη διαμεσολάβηση της ΕΕ, συμφωνήθηκε να πραγματοποιηθούν στις αρχές του 2016) έχουν προγραμματιστεί για τις 11 Δεκεμβρίου 2016, αφού προηγουμένως αναβλήθηκαν δύο φορές. Ωστόσο η κυβέρνηση θα πρέπει να αντιμετωπίσει τα συστημικά ζητήματα κράτους δικαίου, τα οποία ήρθαν στο φως με την αποκάλυψη της παράνομης παρακολούθησης δημόσιων προσώπων. Αν δεν απαντηθούν αυτές οι ανησυχίες, υπάρχει περίπτωση να προκληθούν περαιτέρω πολιτική αστάθεια και αναταραχές. Η δίκη των υπόπτων του Kumanovo με την κατηγορία της τρομοκρατίας θα συνεχιστεί. Η ΕΕ αναμένει επίσης τη διατήρηση καλών γειτονικών σχέσεων με την Ελλάδα και τη Βουλγαρία, σύμφωνα με τα συμπεράσματα του Συμβουλίου του Δεκεμβρίου 2015, καθώς και την εφαρμογή στην πράξη της σχετικής δέσμευσης των ηγετών των κύριων πολιτικών κομμάτων βάσει της συμφωνίας της 2ας Ιουνίου. Η ΕΕ θα εξακολουθήσει να παρακολουθεί προσεκτικά την κατάσταση και θα παραμείνει προσηλωμένη στη διαδικασία ένταξης της πρώην Γιουγκοσλαβικής Δημοκρατίας της Μακεδονίας στην ΕΕ.

Στο **Μαυροβούνιο** η κυβέρνηση και τα παραδοσιακά κόμματα της αντιπολίτευσης κατέληξαν σε συμφωνία για κατανομή της εξουσίας την άνοιξη του 2016 με στόχο τη διενέργεια αξιόπιστων βουλευτικών εκλογών τον Οκτώβριο του 2016, αποδεικνύοντας την πολιτική ωριμότητα της χώρας. Μετά το άνοιγμα άλλων δύο κεφαλαίων τον Ιούνιο, η συνεχιζόμενη πρόοδος του Μαυροβουνίου στο κράτος δικαίου, μεταξύ άλλων με καλές επιδόσεις στην καταπολέμηση της διαφθοράς και του οργανωμένου εγκλήματος, είναι ουσιώδης για το άνοιγμα και το κλείσιμο των υπόλοιπων κεφαλαίων των ενταξιακών διαπραγματεύσεων. Τα μέλη του ΝΑΤΟ υπέγραψαν το πρωτόκολλο προσχώρησης του Μαυροβουνίου τον Μάιο του 2016 και η επικύρωση είναι σε εξέλιξη. Η ένταξη της χώρας στις ευρωπαϊκές δομές θα έχει θετικό αντίκτυπο στη σταθερότητα στην ευρύτερη περιοχή.

Η **Αλβανία** συνέχισε να σημειώνει σταθερή πρόοδο όσον αφορά τις πέντε βασικές προτεραιότητες (μεταρρύθμιση της δημόσιας διοίκησης, δικαστικό σύστημα, καταπολέμηση της διαφθοράς, καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος, ανθρώπινα δικαιώματα συμπεριλαμβανομένης της προστασίας των μειονοτήτων και της εφαρμογής των δικαιωμάτων ιδιοκτησίας) που έχουν προσδιοριστεί για την έναρξη των ενταξιακών διαπραγματεύσεων. Η συνεχής και ολοκληρωμένη εφαρμογή τους χωρίς αποκλεισμούς πρέπει να εξασφαλιστεί. Το αλβανικό Κοινοβούλιο ενέκρινε το καλοκαίρι του 2016 βασική νομοθεσία για μια συνολική μεταρρύθμιση ώστε να ενισχυθεί η ανεξαρτησία και η λογοδοσία του δικαστικού συστήματος, και η χώρα θα πρέπει να είναι σε θέση να λάβει σοβαρά μέτρα εφαρμογής στη διάρκεια του έτους. Θα απαιτηθούν πρόσθετες προσπάθειες σε ό,τι αφορά τις εν λόγω βασικές προτεραιότητες.

Για την αντιμετώπιση των εκκρεμών ζητημάτων μετανάστευσης στη διαδρομή των Δυτικών Βαλκανίων, η στενή συνεργασία και ο συντονισμός με τις χώρες της περιοχής θα πρέπει να συνεχιστούν καθ' όλη τη διάρκεια του 2016, συμπεριλαμβανομένης της συνέχειας στη συνδρομή που παρέχεται για τη διαχείριση των συνόρων, τη βελτίωση των ικανοτήτων υποδοχής και την καταπολέμηση των δικτύων λαθραίας διακίνησης. Στις υπόλοιπες χώρες των Δυτικών Βαλκανίων θα πρέπει να υπάρχουν σχέδια αντιμετώπισης έκτακτων καταστάσεων όσον αφορά τις εναλλακτικές οδούς μετανάστευσης και η συνεχής παρακολούθηση, ιδίως μέσω των οργανισμών της ΕΕ, αποτελεί προτεραιότητα προκειμένου να περιοριστούν τυχόν περαιτέρω εξελίξεις των επιχειρήσεων λαθραίας διακίνησης στην περιοχή.

Η περιφερειακή συνεργασία χωρίς αποκλεισμούς και οι σχέσεις καλής γειτονίας θα παραμείνουν ουσιώδεις για τη σταθερότητα και την ευρωπαϊκή προοπτική των Δυτικών Βαλκανίων. Η συνέχιση των προσπάθειών για τη διευκόλυνση της συμμετοχικότητας θα εξακολουθήσει να είναι αναγκαία το 2016, ιδίως όσον αφορά τις περιφερειακές πρωτοβουλίες/φόρουμ για το κράτος δικαίου. Κατά τη διάσκεψη κορυφής της Διαδικασίας για τη συνεργασία στη Νοτιοανατολική Ευρώπη, την 1η Ιουνίου, και τη διάσκεψη των Παρισίων στο πλαίσιο της διαδικασίας του Βερολίνου (σύννοδος κορυφής για τα Δυτικά Βαλκάνια), στις 4 Ιουλίου 2016, συζητήθηκαν τα φλέγοντα πολιτικά ζητήματα και η προηγμένη συνδεσιμότητα μεταφορών και ενέργειας τόσο εντός της περιοχής όσο και με την ΕΕ. Η διάσκεψη των Παρισίων επικεντρώθηκε επίσης στις πρωτοβουλίες για τη νεολαία, όπως το θετικό θεματολόγιο για τη νεολαία στα Δυτικά Βαλκάνια που δρομολογήθηκε το 2015 στο πλαίσιο της διαδικασίας Brdo-Brijuni. Το πρόγραμμα του Συμβουλίου Περιφερειακής Συνεργασίας (ΣΠΣ) για το διάστημα 2017-2019, που εγκρίθηκε τον Ιούνιο του 2016, θα δώσει περισσότερη έμφαση σε θεμελιώδη ζητήματα όπως το κράτος δικαίου, η οικονομική διακυβέρνηση και η μεταρρύθμιση της δημόσιας διοίκησης, ώστε να εξασφαλιστεί μεγαλύτερη ολοκλήρωση μεταξύ των χωρών των Δυτικών Βαλκανίων και άλλων μελών του ΣΠΣ. Η ΕΕ θα συνεχίσει να στηρίζει τις πρωτοβουλίες και τις δομές που ενισχύουν την περιφερειακή συνεργασία χωρίς αποκλεισμούς στη Νοτιοανατολική Ευρώπη και τα Δυτικά Βαλκάνια.

Η ΕΕ έχει αναγνωρίσει ότι τα Δυτικά Βαλκάνια αποτελούν περιοχή προτεραιότητας για την εξωτερική δράση όσον αφορά την **καταπολέμηση της τρομοκρατίας**. Η ΕΥΕΔ και οι υπηρεσίες της Επιτροπής θα ενισχύσουν τη συνεργασία μεταξύ των οργανισμών της ΕΕ και των αρμόδιων αρχών των Δυτικών Βαλκανίων για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας και την αντιμετώπιση του βίαιου εξτρεμισμού, δίνοντας έμφαση στις προσπάθειες συντονισμού μέσω της πρωτοβουλίας κατά της τρομοκρατίας στα Δυτικά Βαλκάνια που ξεκίνησε από τη Σλοβενία. Η ΕΥΕΔ, οι υπηρεσίες της Επιτροπής και άλλα ενδιαφερόμενα μέρη θα ετοιμάσουν σχέδιο περιφερειακής συνδρομής 2017-19 για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας, το οργανωμένο έγκλημα και την ασφάλεια των συνόρων στο πλαίσιο του μηχανισμού προενταξιακής βοήθειας.

Όσον αφορά τις σχέσεις της ΕΕ με την **Ελβετία**, το 2016 είναι ένα καθοριστικό έτος. Το Ομοσπονδιακό Συμβούλιο υποχρεούται από το ελβετικό σύνταγμα να μετατρέψει μέχρι τον Φεβρουάριο του 2017 το δημοψήφισμα της 9ης Φεβρουαρίου 2014 σε νομοθεσία εφαρμογής. Η νομοθεσία αυτή ενδέχεται να αντιβαίνει στη συμφωνία ΕΕ-Ελβετίας για την ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων. Θα πρέπει να γίνουν στρατηγικές επιλογές τόσο από την ελβετική πλευρά όσο και από την ΕΕ. Η φύση της συνολικής μας σχέσης θα εξαρτηθεί προφανώς από την έκβαση της εν λόγω διαδικασίας.

Η στενή συνεργασία και οι ανταλλαγές συνεχίστηκαν με την Ελβετία σε θέματα όπως ο Νότιος Καύκασος (Ελβετός ειδικός απεσταλμένος του ΟΑΣΕ), η διαδικασία εκδημοκρατισμού στη Βόρεια Αφρική, η ειρηνευτική διαδικασία στη Μέση Ανατολή και το Ιράν. Αν και δεν υπάρχει συμφωνία ευθυγράμμισης μεταξύ ΕΕ και Ελβετίας, η Ελβετία θα συνεχίσει κατά πάσα πιθανότητα να ευθυγραμμίζεται αυτόνομα με τις θέσεις και τα μέτρα της ΕΕ.

Υπάρχει πολύ καλή και στενή συνεργασία μεταξύ της ΕΕ και της **Νορβηγίας** στον τομέα της εξωτερικής πολιτικής, ιδίως όσον αφορά τη Μέση Ανατολή (η Νορβηγία προεδρεύει της ad hoc Επιτροπής Συνδέσμου), τη Συρία, τη Ρωσία/Ουκρανία και τα ζητήματα της Αρκτικής. Η Νορβηγία συμμετέχει επίσης στις ειρηνευτικές συνομιλίες στην Κολομβία (συνδιαμεσολαβητής μαζί με την Κούβα). Η Νορβηγία θα παραμείνει βασικός εταίρος στον τομέα της ενεργειακής ασφάλειας, της ασφάλειας, της μετανάστευσης, της καταπολέμησης της κλιματικής αλλαγής, της επίλυσης κρίσεων, της αναπτυξιακής βοήθειας και της προαγωγής των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Οι σχέσεις με τις **χώρες μικρού μεγέθους Ανδόρα, Μονακό και Άγιος Μαρίνος** απέκτησαν νέα δυναμική μετά την έναρξη διαπραγματεύσεων για μία ή περισσότερες συμφωνίες σύνδεσης στις αρχές του 2015. Η διαπραγματευτική διαδικασία θα συνεχιστεί καθ' όλη τη διάρκεια του 2016 με μια εκτεταμένη διαδικασία εξέτασης του σχετικού ενωσιακού κεκτημένου στον τομέα των τεσσάρων ελευθεριών και τη συζήτηση για το μελλοντικό θεσμικό πλαίσιο των σχέσεών μας.

Κεντρική Ασία

Στην Κεντρική Ασία, η ΕΕ επικεντρώνεται στην προώθηση της οικονομικής ανάπτυξης και της χρηστής διακυβέρνησης ώστε να ενισχυθεί η σταθερότητα στην περιοχή, σύμφωνα με τη **στρατηγική της ΕΕ για την Κεντρική Ασία** που εγκρίθηκε τον Ιούνιο του 2015. Η ΕΕ, σε συνεργασία με άλλες χώρες και οργανισμούς που δραστηριοποιούνται στην περιοχή, έχει επίσης ως στόχο να προωθήσει τις συνέργειες, ιδιαίτερα με το Αφγανιστάν. Εκτός από την οικονομική ανάπτυξη και τη χρηστή διακυβέρνηση, η ΕΕ επιδιώκει την προώθηση της περαιτέρω συνεργασίας στον τομέα της παιδείας, των θεμάτων υδάτων και περιβάλλοντος και του κράτους δικαίου, καθώς και της ενίσχυσης της προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Υπάρχει μια παγιωμένη ισχυρή θεσμική σχέση που εκφράστηκε με τον υψηλού επιπέδου διάλογο πολιτικής και ασφάλειας τον Μάιο του 2016 και την υπουργική σύνοδο ΕΕ-Κεντρικής Ασίας στις 4 Οκτωβρίου.

Θα είναι σημαντικό να διασφαλιστεί η επιτυχής προσωρινή εφαρμογή και επικύρωση της ενισχυμένης συμφωνίας εταιρικής σχέσης και συνεργασίας με το **Καζαχστάν**. Η **Κιργιζία** οδεύει προς προεδρικές εκλογές το 2017 και μια επιτυχημένη δημοκρατική μεταβίβαση της εξουσίας θα αποτελέσει σημαντικό παράδειγμα για ολόκληρη την περιοχή. Το **Ουζμπεκιστάν** ξεκινά την πορεία του στη μετά τον Karimov εποχή και θα είναι σημαντικό για την ΕΕ να προσεγγίσει τη νέα ηγεσία της πολυπληθέστερης χώρας της Κεντρικής Ασίας. Το **Τατζικιστάν** είναι αντιμέτωπο με πολυάριθμες προκλήσεις, από την οικονομία που είναι σε ύφεση μέχρι τα ολοένα και πιο κατασταλτικά μέτρα έναντι της αντιπολίτευσης, οι οποίες πρέπει να αποτελέσουν αντικείμενο προσεκτικής παρακολούθησης. Είναι σημαντικό να ενισχυθούν οι δεσμοί με το **Τουρκμενιστάν**, ιδίως υπό το πρίσμα των δυνατοτήτων της χώρας ως σημαντικού προμηθευτή φυσικού αερίου στον νότιο διάδρομο μεταφοράς φυσικού αερίου.

Αρκτική

Το παγκόσμιο ενδιαφέρον για την **Αρκτική** έχει αυξηθεί σημαντικά, λόγω των προκλήσεων και των ευκαιριών που δημιουργεί η αλλαγή του κλίματος σε ό,τι αφορά την πρόσβαση σε νέες πηγές ενέργειας και ορυκτών, καθώς και το άνοιγμα νέων θαλάσσιων διαδρομών. Τον Απρίλιο του 2016 η ΥΕ και η Επιτροπή παρουσίασαν κοινή ανακοίνωση με θέμα την ολοκληρωμένη πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την Αρκτική, την οποία δέχτηκε με ικανοποίηση το Συμβούλιο στα συμπεράσματά του της 20ής Ιουνίου 2016. Η εν λόγω πολιτική λαμβάνει υπόψη αυτές τις πρόσφατες εξελίξεις, καθώς και τις κοινωνικοοικονομικές προσδοκίες των κατοίκων της περιοχής και την ανάγκη να διατηρηθεί η Αρκτική ως περιοχή εποικοδομητικής διεθνούς συνεργασίας.

Νότια Γειτονία

Η σταθεροποίηση της περιοχής από πολιτική και οικονομική πλευρά καθώς και από πλευρά ασφάλειας βρίσκεται στον πυρήνα της πολιτικής της ΕΕ. Η ΕΕ θα ανοίξει μια νέα φάση συνεργασίας με τις χώρες της Νότιας Γειτονίας με στόχο την οικοδόμηση πιο αποτελεσματικής εταιρικής σχέσης στο πλαίσιο της αναθεωρημένης Ευρωπαϊκής Πολιτικής Γειτονίας, με βάση την ενίσχυση της διαφοροποίησης και την κοινή ευθύνη. Επίσης η ΕΕ θα συνεχίσει να προάγει την περαιτέρω περιφερειακή ολοκλήρωση, ιδίως με πρωτοβουλίες στο πλαίσιο της Ένωσης για τη Μεσόγειο, και να εμβαθύνει τον διάλογο με τον αραβικό κόσμο αναπτύσσοντας τις δυνατότητες συνεργασίας με οργανισμούς όπως ο Αραβικός Σύνδεσμος και ο Οργανισμός Ισλαμικής Συνεργασίας.

Η ΕΕ ενισχύει τη δράση της με τις χώρες που προχωρούν σε πολιτικές και οικονομικές μεταρρυθμίσεις, όπως η Τунησία, η Ιορδανία και το Μαρόκο. Η δράση αυτή θα πάρει τη μορφή ενισχυμένου πολιτικού διαλόγου, σημαντικής χρηματοδοτικής συνδρομής από την ΕΕ (επιχορηγήσεις και δάνεια), συμφωνίας σχετικά με τις προτεραιότητες της εταιρικής μας σχέσης, καθώς και προόδου σε βασικούς τομείς πολιτικής. Ειδικά για την ασφάλεια, δίνοντας συνέχεια στα συμπεράσματα του Συμβουλίου και στη δήλωση των μελών του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Φεβρουαρίου 2015, η ΕΕ έχει ξεκινήσει διάλογο κατά της τρομοκρατίας με τους εταίρους και η αναθεώρηση της ΕΠΓ περιλαμβάνει μέτρα για την ισχυροποίηση της ανθεκτικότητας των εταίρων έναντι απειλών, όπως η αντιμετώπιση της τρομοκρατικής απειλής και η πρόληψη της ριζοσπαστικοποίησης, καθώς και η υποστήριξη της μεταρρύθμισης του τομέα της ασφάλειας και της διαχείρισης των συνόρων. Ο διάλογος θα συνεχιστεί επίσης κατά προτεραιότητα σε ό,τι αφορά τη διαχείριση της μετανάστευσης. Η Ιορδανία και ο Λίβανος θα λάβουν ολοκληρωμένη στήριξη με τη μορφή συμφώνων της ΕΕ για τον καίριο ρόλο τους στην υποδοχή σχεδόν 2 εκατομμυρίων προσφύγων από τη Συρία².

Η ΕΕ είναι προσηλωμένη στη μετάβαση της **Τυνησίας** προς τη δημοκρατία και θα ενισχύσει τη στήριξή της στις προσπάθειες της χώρας να αντεπεξέλθει στις σοβαρές προκλήσεις που αντιμετωπίζει και να προωθήσει τη μακροπρόθεσμη σταθερότητα, την ανθεκτικότητα, τη χρηστή διακυβέρνηση, την κοινωνικοοικονομική ανάπτυξη και την ασφάλεια με βάση την κοινή ανακοίνωση που παρουσίασαν η Επιτροπή και η ΥΕ τον Σεπτέμβριο του 2016.

² Βλ. την ανακοίνωση για το νέο πλαίσιο εταιρικής σχέσης.

Στη **Λιβύη** η ΕΕ στηρίζει το Προεδρικό Συμβούλιο και την κυβέρνηση εθνικής ενότητας (ΚΕΕ), η οποία σχηματίστηκε με την υπογραφή της πολιτικής συμφωνίας για τη Λιβύη που στηρίχθηκε από τον ΟΗΕ και την έκδοση της απόφασης 2259 του ΣΑΗΕ τον Δεκέμβριο του 2015, προκειμένου να συνδράμει στον τερματισμό της τρέχουσας πολιτικής κρίσης και κρίσης ασφάλειας. Η ΕΕ έχει κινητοποιήσει ένα πακέτο συνεργασίας ύψους 100 εκατ. ευρώ για τη στήριξη της ΚΕΕ και του λιβυκού λαού· μέρος των χρημάτων αυτών έχει ήδη διατεθεί.

Η ΕΕ σκοπεύει να ενισχύσει τον στρατηγικό της διάλογο με το **Μαρόκο** ιδίως σε θέματα ασφάλειας, δημοκρατικών μεταρρυθμίσεων και μετανάστευσης, προκειμένου να αντιμετωπιστούν οι πρόσφατες εξελίξεις και να αναπτυχθεί το πλήρες δυναμικό της εταιρικής μας σχέσης.

Η **Αλγερία** αποδείχτηκε αξιόπιστος εταίρος όσον αφορά την ασφάλεια και την ενέργεια. Οι διαπραγματεύσεις για τις νέες προτεραιότητες της εταιρικής σχέσης είναι σε εξέλιξη.

Η ΕΕ διαπραγματεύεται επίσης τις προτεραιότητες της εταιρικής σχέσης με την **Αίγυπτο**, με την οποία οι δημοκρατικές μεταρρυθμίσεις, η κοινωνικοοικονομική ανάπτυξη και τα ανθρώπινα δικαιώματα θα συνεχίσουν να αποτελούν κεντρικό στοιχείο των σχέσεών μας, λαμβάνοντας υπόψη τον καίριο ρόλο της Αιγύπτου στην περιφερειακή ασφάλεια, συμπεριλαμβανομένης της καταπολέμησης της τρομοκρατίας.

Σύμφωνα με την αναθεώρηση της ΕΠΓ, οι προτεραιότητες της εταιρικής σχέσης αποτελούν επίσης αντικείμενο διαπραγματεύσεων με την **Ιορδανία** και τον **Λίβανο**.

Ειρηνευτική διαδικασία στη Μέση Ανατολή

Δεδομένου ότι η ειρηνευτική διαδικασία στη Μέση Ανατολή έχει διακοπεί, η ΕΕ, μεταξύ άλλων μέσω του ειδικού εντεταλμένου της, θα ενισχύσει τη συνεργασία της με τα μέρη και τους διεθνείς εταίρους ώστε να δημιουργηθεί μια νέα δυναμική ευνοϊκή για τις διαπραγματεύσεις. Η ΕΕ επαναλαμβάνει τη σταθερή της προσήλωση στην επίτευξη δικρατικής λύσης και στις υφιστάμενες πολιτικές της, όπως αναφέρεται σε διαδοχικά συμπεράσματα του Συμβουλίου. Εκφράζει, επίσης, τις ανησυχίες της για το γεγονός ότι η επίτευξη της λύσης αυτής απειλείται όλο και περισσότερο. Η ΕΕ υπενθυμίζει ότι οι εποικισμοί είναι παράνομοι σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο, εμποδίζουν την επίτευξη ειρήνης και απειλούν να καταστήσουν ανέφικτη τη λύση των δύο κρατών, επαναλαμβάνει δε την ισχυρή αντίθεσή της στην πολιτική εποικισμού του Ισραήλ και στις ενέργειες που πραγματοποιούνται σε αυτό το πλαίσιο, όπως οι κατεδαφίσεις και οι δημεύσεις, μεταξύ άλλων έργων που χρηματοδοτήθηκαν από την ΕΕ. Η ΕΕ εκφράζει βαθιά ανησυχία για το γεγονός ότι ο συνεχιζόμενος κύκλος βίας έχει οδηγήσει σε σοβαρές απώλειες ανθρώπινων ζωών στο Ισραήλ και τα παλαιστινιακά εδάφη. Η ΕΕ καταδικάζει απερίφραστα τις τρομοκρατικές επιθέσεις και τη βία, από όποια πλευρά και να προέρχονται και υπό οποιεσδήποτε περιστάσεις, μεταξύ άλλων τους θανάτους παιδιών.

Κατά τους προσεχείς μήνες, η συνεργασία με την Τετραμερή και άλλα ενδιαφερόμενα μέρη στην περιοχή και εκτός αυτής θα έχει ουσιώδη σημασία για την εξασφάλιση ενός ενισχυμένου πολυμερούς πλαισίου. Η ΕΕ θα συνεχίσει να υπενθυμίζει και στις δύο πλευρές να λάβουν σοβαρά υπόψη τις συστάσεις της πρόσφατης έκθεσης της Τετραμερούς. Η ΕΕ είναι αποφασισμένη, σε συνεργασία με άλλους διεθνείς και περιφερειακούς εταίρους, να συμβάλει κατά τρόπο συγκεκριμένο και ουσιώδη σε μια συνολική δέσμη κινήτρων που θα ωθήσει τα μέρη σε ειρήνευση εν όψει διεθνούς διάσκεψης η οποία προγραμματίζεται να πραγματοποιηθεί πριν από το τέλος του έτους. Η ΕΕ επιβεβαιώνει επίσης την πρότασή της για μια άνευ προηγουμένου δέσμη μέτρων πολιτικής και οικονομικής στήριξης και στήριξης στον τομέα της ασφάλειας, η οποία θα προσφερθεί σε αμφότερα τα μέρη και θα αναπτυχθεί από αυτά, στο πλαίσιο μιας συμφωνίας περί του τελικού καθεστώτος.

Περσικός Κόλπος/Ανατολική Μεσόγειος

Η ΕΕ επιδιώκει στενότερη συνεργασία με τα **κράτη του Κόλπου** για την αντιμετώπιση προκλήσεων στην περιοχή (ιδίως στην Υεμένη, τη Συρία/το Ιράκ, το Κέρας της Αφρικής) καθώς και για την ανάπτυξη ενός πιο διαρθρωμένου πλαισίου για τη δέσμευσή της σε μια σειρά κοινών προκλήσεων, όπως η ασφάλεια, η καταπολέμηση της τρομοκρατίας και της ριζοσπαστικοποίησης, η μετανάστευση. Ο τακτικός διάλογος για τα ανθρώπινα δικαιώματα στην περιοχή θα παραμείνει επίσης μέρος του κοινού προγράμματος. Για τον σκοπό αυτό, η ΕΕ θα συνεχίσει να αναπτύσσει τη σημαντική σχέση της με το Συμβούλιο Συνεργασίας του Κόλπου (ΣΣΚ).

Η ΕΕ θα συνεχίσει να εφαρμόζει τη στρατηγική της για τη Συρία, το Ιράκ και την απειλή του Da'esh, σύμφωνα με τα συμπεράσματα του Συμβουλίου που εγκρίθηκαν στις 23 Μαΐου 2016. Η **Συρία** θα εξακολουθήσει να αποτελεί βασική προτεραιότητα για την ΕΕ, που παραμένει πλήρως προσηλωμένη στην εφαρμογή της απόφασης 2254 του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ (ΣΑΗΕ), ιδίως σε ό,τι αφορά την ανθρωπιστική πρόσβαση, την παύση των εχθροπραξιών που θα οδηγήσει σε κατάπαυση του πυρός και την προώθηση της πολιτικής μετάβασης. Η ΕΕ θα συνεχίσει τις προσπάθειες αυτές και θα συμβάλει στη στήριξη των ενδοσυριακών συνομιλιών και την αποκλιμάκωση των περιφερειακών εντάσεων.

Όσον αφορά το **Ιράκ**, η ΕΕ θα παράσχει ενισχυμένη στήριξη στην κυβέρνηση του Ιράκ στις προσπάθειές της να υλοποιήσει μεταρρυθμίσεις που έχουν καίρια σημασία για την εθνική συμφιλίωση και την εδραίωση ενός δημοκρατικού συστήματος που βασίζεται στη διακυβέρνηση χωρίς αποκλεισμούς και το κράτος δικαίου. Η ΕΕ θα αναζητήσει πρόσθετους τρόπους να βοηθήσει την ομοσπονδιακή κυβέρνηση του Ιράκ και την περιφερειακή κυβέρνηση του Κουρδιστάν να αναρρώσουν οικονομικά και χρηματοοικονομικά. Η ΕΕ θα επικεντρωθεί επίσης στη σταθεροποίηση και την ανασυγκρότηση των περιοχών που απελευθερώνονται από το Da'esh σε στενή συνεργασία με τους διεθνείς εταίρους.

Η συνεχιζόμενη πλήρης και ουσιαστική εφαρμογή του ΚΟΣΔ σχετικά με το πυρηνικό πρόγραμμα του **Ιράν** και της απόφασης 2231 του ΣΑΗΕ θα εξακολουθήσει να αποτελεί προτεραιότητα. Η ανανέωση των διμερών σχέσεων με βάση την πλήρη εφαρμογή του ΚΟΣΔ θα έχει καίρια σημασία για την κάλυψη ενός δεκαετούς κενού· η στρατηγική μας για σταδιακή δέσμευση θα περιλάβει συνεργασία σε οικονομικά και εμπορικά θέματα, θα καλύψει δε περιφερειακά θέματα και τα ανθρώπινα δικαιώματα. Με την επίσκεψη της ΥΕ/ΑΕ στην Τεχεράνη στις 16 Απριλίου 2016 τέθηκαν τα θεμέλια για την προώθηση αυτών των εντατικών εργασιών.

Η μεταναστευτική κρίση στην Ευρώπη καθιστά πιο εμφανή τη σημασία της αναβαθμισμένης δέσμευσης της ΕΕ στην περιοχή. Μετά τη διάσκεψη κορυφής της Βαλέτας για τη μετανάστευση τον Νοέμβριο του 2015, παρέχεται πρόσθετη στήριξη για τη μετανάστευση στις χώρες της Βόρειας Αφρικής, ιδίως μέσω του Καταπιστευματικού Ταμείου για την Αφρική, και η στήριξη αυτή ενδέχεται να αυξηθεί περαιτέρω. Επιπλέον, η σημαντική ανθρωπιστική βοήθεια που ήδη παρέχεται στις χώρες της περιοχής θα αυξηθεί περισσότερο με βάση τα αποτελέσματα της Διάσκεψης του Λονδίνου «Στήριξη της Συρίας και της περιοχής», που πραγματοποιήθηκε τον Φεβρουάριο του 2016, όπου η ΕΕ υποσχέθηκε να διαθέσει πάνω από 2,4 δισ. ευρώ την περίοδο 2016-2017 για την άμβλυνση των επιπτώσεων της κρίσης στους γείτονες της συριακής σύγκρουσης, επιπλέον των συνεισφορών των κρατών μελών. Οι δεσμεύσεις που ανέλαβε η ΕΕ συνολικά ξεπερνούν τα δύο τρίτα της διεθνούς βοήθειας. Στο πλαίσιο αυτό θα οριστικοποιηθούν τα σύμφωνα της ΕΕ με τον Λίβανο και την Ιορδανία, με τα οποία οι χώρες αυτές θα έχουν ευρύτερη πρόσβαση στην πλήρη εργαλειοθήκη της ΕΕ ώστε να τονώσουν την οικονομία τους, διασφαλίζοντας παράλληλα την προστασία καθώς και την πρόσβαση σε κοινωνικές υπηρεσίες και εργασία για τους πρόσφυγες. Επιπλέον, στη Μέση Ανατολή και στη Βόρεια Αφρική υλοποιούνται δύο περιφερειακά προγράμματα ανάπτυξης και προστασίας, παρέχοντας υποστήριξη στις χώρες-εταίρους για τη διαχείριση των προσφυγικών ροών.

Οι ανησυχίες για την ασφάλεια θα παραμείνουν στην κορυφή της πολιτικής ατζέντας, καθορίζοντας το έργο και τις προτεραιότητες των περιφερειακών κυβερνήσεων σε πολλές χώρες, συχνά εις βάρος της δημοκρατικής διακυβέρνησης, παρόλο που οι κοινωνικές και πολιτικές συνθήκες οι οποίες οδήγησαν στην αραβική άνοιξη πριν από πέντε χρόνια δεν έχουν βελτιωθεί ουσιαστικά. Ο πολιτικός πλουραλισμός παραμένει υπό πίεση και σε ορισμένες χώρες έχει μάλιστα μειωθεί. Οι εκπαιδευτικές ελλείψεις παραμένουν σημαντικές και επιδεινώθηκαν από την προσφυγική κρίση. Η οικονομική ανάπτυξη έχει πληγεί σοβαρά από την κατάρρευση των τιμών του πετρελαίου.

Το έτος 2016 θα είναι καθοριστικό για την περιοχή, καθώς προστίθενται σημαντικές νέες μεταβλητές που επηρεάζουν τις ήδη δύσκολες και πολωμένες σχέσεις ανάμεσα στις διάφορες χώρες. Ο αντίκτυπος μιας ενδεχόμενης συνέχισης της πρόσφατης τάσης για κατακόρυφη πτώση των τιμών του πετρελαίου, το αυξανόμενο χάσμα ανάμεσα στις θρησκευτικές κοινότητες και η νέα δυναμική που μπορεί να προκύψει από την άρση των διεθνών κυρώσεων κατά του Ιράν θα πρέπει να αξιολογηθούν με προσοχή.

Η στρατηγική εταιρική σχέση ΕΕ-**ΗΠΑ** εξακολουθεί να είναι ζωτικής σημασίας για τις παγκόσμιες προκλήσεις και τις προκλήσεις στον τομέα της εξωτερικής πολιτικής, όπως η σύγκρουση στην Ουκρανία, η καταπολέμηση του Da'esh και οι προσπάθειες να εξασφαλιστεί η ειρήνη στη Συρία και τη Λιβύη, η αντιμετώπιση της πρόκλησης της μετανάστευσης, καθώς και η εφαρμογή του ΚΟΣΔ με το Ιράν. Η ΕΕ παραμένει πλήρως προσηλωμένη στην ολοκλήρωση μιας υψηλού επιπέδου, φιλόδοξης, συνολικής και ισόρροπης διατλαντικής σχέσης εμπορίου και επενδύσεων (TTIP) με τις ΗΠΑ. Ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να δοθεί στην ενεργειακή συνεργασία ΕΕ-ΗΠΑ και την ασπίδα προστασίας ΕΕ-ΗΠΑ για την ιδιωτικότητα. Η πλήρης αμοιβαιότητα απαλλαγής από την υποχρέωση θεώρησης για όλους τους πολίτες της ΕΕ που ταξιδεύουν στις ΗΠΑ εξακολουθεί να αποτελεί σημαντική προτεραιότητα. Στον τομέα της ασφάλειας και της άμυνας, η ΕΕ και οι ΗΠΑ θα πρέπει να ολοκληρώσουν το συντομότερο δυνατόν τις διαπραγματεύσεις για τη συμφωνία αγορών και ανταλλαγής υπηρεσιών (ACSA). Ως προς την ασφάλεια στο διάστημα, το τρέχον έτος το Συμβούλιο θα αρχίσει διαπραγματεύσεις σχετικά με την πρόσβαση των ΗΠΑ στην κυβερνητική υπηρεσία του Galileo.

Η νέα κυβέρνηση του **Καναδά** εξέφρασε την προθυμία της να ενισχύσει περαιτέρω την ήδη πολύ καλή συνεργασία με την ΕΕ. Υπάρχει πράγματι μια ευκαιρία προς τούτο, ιδίως με την υπογραφή και την εφαρμογή της συμφωνίας στρατηγικής εταιρικής σχέσης (ΣΣΕΣ) και τη συνολική οικονομική και εμπορική συμφωνία (CETA). Ο στόχος της πλήρους αμοιβαιότητα απαλλαγής από την υποχρέωση θεώρησης για όλους τους πολίτες της ΕΕ που ταξιδεύουν στον Καναδά θα συνεχίσει να αποτελεί σημαντική προτεραιότητα για το 2016. Η ΕΕ θα εξετάσει επίσης τη δέσμευση του Καναδά για συνεργασία στον τομέα της ΚΠΑΑ. Μια επίσημη επίσκεψη της ΥΕ/ΑΕ πραγματοποιήθηκε τον Ιούνιο και η επόμενη σύνοδος κορυφής ΕΕ-Καναδά έχει προγραμματιστεί για τις 27 Οκτωβρίου 2016.

Το 2016 η ΕΕ θα συνεχίσει να εργάζεται για την αναβάθμιση της συνολικής συμφωνίας με το **Μεξικό** ώστε να επικαιροποιηθεί ο εμπορικός πυλώνας της συμφωνίας και να βελτιωθεί το πλαίσιο του διμερούς μας διαλόγου για παγκόσμια θέματα (ιδίως όσον αφορά την κλιματική αλλαγή και την ενέργεια, την επισιτιστική ασφάλεια, την παγκόσμια οικονομία και την ασφάλεια). Οι επίσημες διαπραγματεύσεις για την αναβάθμιση της συμφωνίας ξεκίνησαν τον Ιούνιο του 2016. Στην **Κεντρική Αμερική** η ΕΕ θα συνεχίσει να παρακολουθεί με προσοχή την κατάσταση στη **Γουατεμάλα**. Η ΕΕ παρακολούθησε την εκλογή της νέας κυβέρνησης το 2015. Στην **Ονδούρα** η ΕΕ έστειλε αποστολή μετεκλογικής παρακολούθησης για να αξιολογήσει την πρόοδο που σημειώθηκε στις εκλογικές μεταρρυθμίσεις στη διακυβέρνηση. Και στις δύο χώρες η ΕΕ θα συνεχίσει να στηρίζει τις εθνικές προσπάθειες για την υλοποίηση μεταρρυθμίσεων και τη βελτίωση του κράτους δικαίου και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Όσον αφορά τη **Νικαράγουα**, η πολιτική κατάσταση και ιδίως η προσεχής εκλογική διαδικασία θα αποτελέσουν αντικείμενο παρακολούθησης· οι σχέσεις της **Κόστα Ρίκα** με το Σύστημα Ολοκλήρωσης της Κεντρικής Αμερικής (SICA) καθώς και η εξέλιξη της κουβανικής μεταναστευτικής κρίσης παρουσιάζουν ενδιαφέρον για την ΕΕ. Η ΕΕ θα δώσει προσοχή στις αντιδράσεις των ενδιαφερόμενων χωρών στην πρόσφατα δρομολογηθείσα εξωτερική στρατηγική της ΕΕ για την πραγματική φορολόγηση.

Η ΕΕ θα συνεχίσει να στηρίζει τις περιφερειακές στρατηγικές για τη βελτίωση της κατάστασης της ασφάλειας στην Κεντρική Αμερική και την Καραϊβική. Στην **Καραϊβική**, η ΕΕ και η **Κούβα** ξεκίνησαν και πάλι τον επίσημο πολιτικό τους διάλογο, συμφωνήθηκε η διενέργεια διαλόγου για τα ανθρώπινα δικαιώματα και οι δύο χώρες ολοκλήρωσαν τις διαπραγματεύσεις για μια συμφωνία πολιτικού διαλόγου και συνεργασίας και προετοιμάζονται για την υπογραφή της. Στην **Αϊτή** θα απαιτηθεί η συνεχής στενή παρακολούθηση της προσωρινής κυβέρνησης στη διάρκεια μιας πολύπλοκης εκλογικής διαδικασίας. Στη **Δομινικανή Δημοκρατία** η νομιμοποίηση των ατόμων που κατάγονται από την Αϊτή θα αποτελέσει αντικείμενο εκ του σύνεγγυς παρακολούθησης. Τέλος, η ΕΕ υποστηρίζει την αποστολή διαμεσολάβησης του ΟΑΚ στη συνοριακή διαφορά μεταξύ **Μπελίζε** και **Γουατεμάλας**, ενθαρρύνοντας τις πολιτικές πρωτοβουλίες και των δύο πλευρών. Όσον αφορά την **περιφερειακή προσέγγιση της Καραϊβικής**, με βάση την κοινή δήλωση ΕΕ-CARIFORUM, τα βασικά ζητήματα το 2016 περιλαμβάνουν μεταξύ άλλων την ενίσχυση του πολιτικού διαλόγου ΕΕ-CARIFORUM και την κλιμάκωση των προσπάθειών να εφαρμοστεί η κοινή στρατηγική εταιρική σχέση ΕΕ-Καραϊβικής του 2012.

Σε ό,τι αφορά τη **Νότια Αμερική**, η ΕΕ θα αναζωογονήσει τις διαπραγματεύσεις με τη **MERCOSUR** για μια συμφωνία σύνδεσης, θα διατηρήσει τη στρατηγική εταιρική σχέση με τη **Βραζιλία** και θα αναπτύξει πρωτοβουλίες για την εμβάθυνση της εταιρικής σχέσης και της συνεργασίας με την **Αργεντινή**. Η ΕΕ θα συνεχίσει να επαγρυπνεί όσον αφορά την ασταθή κατάσταση στη **Βενεζουέλα**. Η ειρηνευτική διαδικασία στην **Κολομβία** θα συνεχίσει να αποτελεί αντικείμενο ιδιαίτερης προσοχής. Η στήριξη της ειρηνευτικής διαδικασίας στην **Κολομβία** θα συνεχίσει να βρίσκεται στον πυρήνα των προσπαθειών του ειδικού απεσταλμένου της ΥΕ/ΑΠ κ. Eamon Gilmore και να αποτελεί την προοπτική ενός καταπιστευματικού ταμείου της ΕΕ. Όσον αφορά τον **Ισημερινό**, η ΕΕ θα παρακολουθήσει την εφαρμογή της εμπορικής συμφωνίας, την οποία η ΕΕ αναμένει να τεθεί σε ισχύ από την 1η Ιανουαρίου 2017. Στη **Χιλή** η ΕΕ θα συνεχίσει τη συνεργασία της στο πλαίσιο της διαχείρισης κρίσεων της ΕΕ («συμφωνία-πλαίσιο συμμετοχής»). Η ΕΕ επαναλαμβάνει τη δέσμευσή της να εξακολουθήσει να εργάζεται προς την κατεύθυνση μιας φιλόδοξης εκσυγχρονισμένης συμφωνίας σύνδεσης. Οι διαπραγματεύσεις για τον εκσυγχρονισμό της συμφωνίας σύνδεσης ΕΕ-Χιλής θα μπορούσαν να αρχίσουν στο άμεσο μέλλον. Οι σχέσεις με την **Παραγουάη** και την **Ουρουγουάη** θα επικεντρωθούν στην οικονομική ολοκλήρωση και τη διακυβέρνηση. Όσον αφορά το **Περού**, θα πρέπει να δοθεί συνέχεια στη συμφωνία απαλλαγής από την υποχρέωση θεώρησης και την αποστολή παρατήρησης εκλογών. Σε ό,τι αφορά τη **Βολιβία**, σημαντική θα είναι η περαιτέρω συνεργασία στην καταπολέμηση της παράνομης παραγωγής ναρκωτικών και τις κυβερνητικές πολιτικές για τη μεταρρύθμιση του τομέα της δικαιοσύνης.

Η ΕΕ θα εξακολουθήσει επίσης να συνεργάζεται με τον Οργανισμό Αμερικανικών Κρατών και την Κοινότητα των κρατών της Λατινικής Αμερικής και της Καραϊβικής (CELAC). Αναμένεται ότι κατά την υπουργική σύνοδο ΕΕ-CELAC τον Οκτώβριο του 2016 θα τεθούν οι βάσεις για την προετοιμασία της διάσκεψης κορυφής ΕΕ-CELAC το 2017. Πρόκειται για σημαντικούς περιφερειακούς συνομιλητές με τους οποίους η ΕΕ συνεργάζεται σε βασικούς τομείς, όπως τα ανθρώπινα δικαιώματα και το κράτος δικαίου, η κλιματική αλλαγή και η βιώσιμη ανάπτυξη. Επιπλέον δίνουν μια ηπειρωτική διάσταση στις πρωτοβουλίες πολιτικής της ΕΕ. Η ΕΕ εκφράζει επίσης ικανοποίηση για τα επιτεύγματα της Συμμαχίας του Ειρηνικού και δεσμεύεται να εμβαθύνει τον διάλογο με τα μέλη της.

Το 2016 είναι ένα σημαντικό έτος για τις σχέσεις της ΕΕ με την Αφρική. Σε τμήματα της ηπείρου υπήρξε αύξηση της ανάπτυξης και της ευημερίας. Ταυτόχρονα, εμμένουν οι πολιτικές προκλήσεις που συχνά επιδεινώνονται από άλλους παράγοντες, ιδίως στους τομείς της οικονομίας, της δημογραφίας και της ασφάλειας. Δύο πτυχές εμπνέουν τη μεγαλύτερη ανησυχία: i) η τρωτότητα πολλών χωρών σε απειλές κατά της ασφάλειας από τη ριζοσπαστικοποίηση, τον βίαιο εξτρεισμό και την τρομοκρατία, από το Σαχέλ στη Λεκάνη της Λίμνης Τσαντ και το Κέρας· ii) η έλλειψη προόδου στη διακυβέρνηση, που είναι ιδιαίτερα ορατή στην αργή εξέλιξη της αντιπροσωπευτικής δημοκρατίας, αλλά επίσης στους τομείς της ασφάλειας και της οικονομίας. Η ακραία φτώχεια και η επισιτιστική ανασφάλεια εξακολουθούν να αποτελούν πρόκληση για τμήματα της υποσαχάριας Αφρικής.

Αναπόφευκτα, μεγάλο μέρος του έργου μας θα αφιερωθεί στην αξιοποίηση του ενεργού ρόλου μας σε προσπάθειες για την επίλυση κρίσεων και συγκρούσεων. Στο Κέρας της Αφρικής, η **Σομαλία** θα αντιμετωπίσει την κρίσιμη δοκιμασία μιας εκλογικής διαδικασίας έως το τέλος του έτους, ώστε να συγκροτήσει ένα βιώσιμο ομοσπονδιακό σύστημα. Στο **Σουδάν** η ΕΕ θα πρέπει να στηρίζει τις προσπάθειες για μια ολοκληρωμένη πολιτική λύση χωρίς αποκλεισμούς. Η μεταβατική κυβέρνηση εθνικής ενότητας του Νότιου Σουδάν βρίσκεται αντιμέτωπη με τεράστιες πολιτικές, οικονομικές και ανθρωπιστικές προκλήσεις ως επακόλουθο του εμφύλιου πολέμου, και ο κίνδυνος αναζωπύρωσης της βίας είναι μεγάλος· η συνεχής δέσμευση της ΕΕ θα είναι ουσιώδης για την υποστήριξη της συνολικής εφαρμογής της ειρηνευτικής συμφωνίας του 2015 και την αντιμετώπιση των εκτοπίσεων που προκάλεσε η σύγκρουση.

Η κατάσταση στο Σαχέλ θα παραμείνει εύθραυστη. Στο **Μάλι** η υλοποίηση της ειρηνευτικής συμφωνίας που υπογράφηκε τον Ιούνιο του 2015 εξακολουθεί να είναι αργή, με αποτέλεσμα την επιδείνωση της κατάστασης της ασφάλειας που επηρεάζει το βόρειο και το κεντρικό Μάλι. Ως εκ τούτου, το Μάλι εξακολουθεί να αποτελεί πηγή ανησυχίας στην περιοχή. Τα αντιμαχόμενα μέρη στο Μάλι πρέπει να δεσμευτούν περαιτέρω στην εφαρμογή της ειρηνευτικής συμφωνίας. Συνεχίζονται επίσης οι ανησυχίες σχετικά με τη Λιβύη. Η ισχυρότερη περιφερειακή συνεργασία (G5) είναι ευπρόσδεκτη και υποστηρίζεται από την ΕΕ μέσω των χρηματοδοτικών μέσων μας και του πολιτικού διαλόγου: η ΥΕ διοργανώνει υπουργική σύνοδο με τις χώρες Σαχέλ G5 στις 17 Ιουνίου 2016. Η συνολική αντιμετώπιση της **κρίσης της Λίμνης Τσαντ**, συμπεριλαμβανομένης της καταπολέμησης της Μπόκο Χαράμ, πρέπει να είναι πιο αποτελεσματική και οι προσπάθειες για μια πιο συντονισμένη περιφερειακή δράση πρέπει να συνεχιστούν.

Στην Κεντρική Αφρική, μετά τις πρόσφατες προεδρικές εκλογές, η νέα κυβέρνηση της **Κεντροαφρικανικής Δημοκρατίας** (ΚΑΔ) μπορεί να αρχίσει την ανοικοδόμηση της χώρας και των θεσμών της, παρόλο που συνολικά η κατάσταση παραμένει εύθραυστη. Στο Μπουρούντι η κρίση θέτει σε δοκιμασία τη διεθνή «ευθύνη προστασίας», καθώς εξακολουθεί να υπάρχει ο κίνδυνος να σημειωθούν μαζικές ωμότητες και περιφερειακά ξεσπάσματα βίας εάν δεν βρεθεί πολιτική λύση. Η κατάσταση στη **Λαϊκή Δημοκρατία του Κονγκό** είναι κρίσιμη· όλα τα μέρη πρέπει να συμμετάσχουν σε μια διαδικασία χωρίς αποκλεισμούς για να διασφαλίσουν την προστασία των θεμελιωδών ελευθεριών και να ανοίξουν τον δρόμο για τη διενέργεια ειρηνικών, αξιόπιστων, διαφανών και έγκαιρων εκλογών χωρίς αποκλεισμούς. Η εξέλιξη της κατάστασης στην **Γκαμπόν** θα συνεχίσει να παρακολουθείται στενά από την ΕΕ.

Στο πλαίσιο αυτό, **η ασφάλεια, ο σεβασμός των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και η ανθεκτικότητα** θα καταστούν ακόμη πιο σημαντικά στην υποσαχάρια Αφρική. Τον Φεβρουάριο του 2016 η ΑΕ διοργάνωσε διάσκεψη δωρητών με στόχο την κινητοποίηση πρόσθετων πόρων για την πολυεθνική μικτή ομάδα δράσης (MNJTF) για την αντιμετώπιση της Μπόκο Χαράμ. Οι προσπάθειες για την καταπολέμηση του εξτρεμισμού θα συνεχιστούν. Η ΕΕ πρέπει να βελτιώσει τις στρατηγικές για την καταπολέμηση της ριζοσπαστικοποίησης και τα πιθανά πολιτικά μέτρα της ΕΕ. Αυτό περιλαμβάνει την ενίσχυση των μέσων της ΚΠΑΑ και της ανάπτυξης ικανοτήτων. Όμως η έκκληση για «ισχυρότερα» κράτη θα πρέπει να εντάσσεται σε μια κατάλληλη συνολική προσέγγιση της πολιτικής διακυβέρνησης, περιλαμβανομένου του πλήρους σεβασμού των θεμελιωδών δικαιωμάτων και του κράτους δικαίου.

Η **μεταναστευτική κρίση** εισήγαγε μια νέα διάσταση και νέους συντελεστές στις σχέσεις μας με την Αφρική. Η επιστροφή χιλιάδων παράτυπων μεταναστών δημιουργεί προκλήσεις για την ΕΕ. Η ΕΕ θα επικεντρωθεί στην αντιμετώπιση των βαθύτερων αιτίων της μετανάστευσης προκειμένου να αναχαιτισθεί η παράτυπη μετανάστευση από την Αφρική στην Ευρώπη. Η ΕΕ μπορεί να κάνει τη διαφορά υλοποιώντας το θεματολόγιο της διάσκεψης κορυφής της Βαλέτας και ενσωματώνοντας τη μετανάστευση — περιλαμβανομένης της επανεισδοχής — στις ευρύτερες πολιτικές σχέσεις, αξιοποιώντας με τον καλύτερο τρόπο το Ευρωπαϊκό Καταπιστευματικό Ταμείο εκτάκτου ανάγκης ως πρόσθετο μέσο. Οι διάλογοι υψηλού επιπέδου με διάφορες χώρες, τα σύμφωνα για τη μετανάστευση, οι διαδικασίες του Ραμπάτ και του Χαρτούμ και η παρακολούθηση της διάσκεψης της Βαλέτας απαιτούν σκληρή, ολοκληρωμένη εργασία. Όλα αυτά θα αποκτήσουν μεγαλύτερη δυναμική με την εφαρμογή της νέας προσέγγισης της εταιρικής σχέσης με βάση την ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σχετικά με τη «θέσπιση νέου πλαισίου εταιρικής σχέσης με τρίτες χώρες βάσει του Ευρωπαϊκού Προγράμματος Δράσης για τη Μετανάστευση», σύμφωνα με τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Ιουνίου 2016.

Η Αιθιοπία, το Μάλι, ο Νίγηρας, η Νιγηρία και η Σενεγάλη έχουν χαρακτηριστεί χώρες προτεραιότητας για τη νέα προσέγγιση που προωθεί η ΕΕ³.

Γίνεται πάλι συζήτηση για **αποτελεσματικές και αξιόπιστες εκλογικές διαδικασίες** και την τήρηση των συνταγματικών ορίων θητείας στην Αφρική, ιδίως σε ορισμένες χώρες της Κεντρικής Αφρικής όπου θα πραγματοποιηθούν εκλογές το 2016. Συνεπώς το 2016 θα αποτελέσει κρίσιμο σημείο καμπής για την αξιοπιστία της δέσμευσης της Αφρικής στη δημοκρατική αλλαγή. Η ΕΕ θα είναι παρούσα με αποστολές παρατήρησης εκλογών (ΑΠΕ) και αποστολές εκλογικών εμπειρογνομόνων (ΑΕΕ). Οι διαφωνίες σχετικά με τις διαδικασίες κατέστησαν πιο τεταμένο τον πολιτικό μας διάλογο και οφείλουμε να ανταποκριθούμε κατά τρόπο που συνάδει με τις θεμελιώδεις αρχές αλλά ταυτόχρονα αρμόζει στο πλαίσιο της κάθε χώρας. Οι προσπάθειές μας έχουν περισσότερες πιθανότητες να φανούν αποτελεσματικές στο πλαίσιο μιας ευρύτερης αφρικανικής και διεθνούς προσπάθειας. Τούτο θα αποτελέσει προτεραιότητα δεδομένου του κινδύνου περιστατικών βίας συνδεόμενων με τις εκλογές.

Η συνεργασία με την **Αφρικανική Ένωση (ΑΕ)** συνεχίζεται τον Απρίλιο του 2016 έλαβε χώρα η τελευταία συνάντηση ομολόγων με την παρούσα Επιτροπή της ΑΕ στην Αντίς Αμπέμπα. Θα συνεχιστούν οι εργασίες για την προετοιμασία της συνόδου κορυφής ΕΕ-Αφρικής το 2017.

Η ΕΕ θα συνεχίσει να αξιοποιεί τα αποτελέσματα της υπουργικής συνόδου με τις χώρες Σαχέλ G5 που πραγματοποιήθηκε τον Ιούνιο, τον υπουργικό διάλογο με τη Νιγηρία στις Βρυξέλλες τον Μάρτιο, τη δεύτερη σύνοδο για την περιφερειακή ασφάλεια στην Αμπούζα τον Μάιο και τον υπουργικό διάλογο με την Αγκόλα που έχει προγραμματιστεί για το δεύτερο εξάμηνο του έτους στις Βρυξέλλες.

Η ΕΕ θα συνεχίσει τον στρατηγικό προβληματισμό σχετικά με τις σχέσεις ΑΚΕ-ΕΕ μετά το 2020, διερευνώντας ένα φάσμα επιλογών για τη μελλοντική τους μορφή μετά τη συμφωνία του Κοτονού.

³ Βλ. ανακοίνωση με θέμα τη νέα εταιρική σχέση για τη μετανάστευση.

Η συνεργασία της ΕΕ με τις χώρες της Ασίας και του Ειρηνικού θα συνεχίσει να εμβαθύνεται καθώς η περιοχή περιλαμβάνει τέσσερις στρατηγικούς εταίρους της ΕΕ (Κίνα, Ινδία, Ιαπωνία και Δημοκρατία της Κορέας), συνεχίζει να επιτυγχάνει σημαντικούς ρυθμούς ανάπτυξης παρά την πρόσφατη επιβράδυνση και αντιμετωπίζει προβλήματα ασφάλειας και σταθερότητας που έχουν άμεσες και έμμεσες συνέπειες για την ΕΕ. Η ΕΕ θα συνεχίσει να αποτελεί έναν από τους μεγαλύτερους επενδυτές και χορηγούς οικονομικής αναπτυξιακής βοήθειας, θα παίζει εξίσου σημαντικό αναπτυξιακό ρόλο αυξάνοντας τις εμπορικές της σχέσεις με την περιοχή και θα καταβάλει προσπάθειες για τη στήριξη της σταθερότητας και της ασφάλειας στην περιοχή.

Η ΕΕ προχωρά τις διαπραγματεύσεις για τη σύναψη **πολιτικών και εμπορικών συμφωνιών καθώς και συμφωνιών στον τομέα της ασφάλειας** με χώρες σε όλη την περιοχή, με στόχο την υποστήριξη των στόχων μας για αειφόρο ανάπτυξη, ευρύτερη συνεργασία και αυξημένη πρόσβαση στην αγορά της περιοχής. Θα προωθηθεί η συμφωνία ελεύθερων συναλλαγών με τη Νότια Κορέα. Μονογραφήθηκαν ορισμένες συμφωνίες και θα συνεχιστεί η διαδικασία για την υπογραφή και την εφαρμογή τους: διαπραγματεύσεις για τη συμφωνία-πλαίσιο με την Αυστραλία και τη Νέα Ζηλανδία, διαπραγματεύσεις για συμφωνία ελεύθερων συναλλαγών με το Βιετνάμ και διαπραγματεύσεις για συμφωνία συνεργασίας εταιρικής σχέσης και ανάπτυξης με το Αφγανιστάν. Η ΕΕ παραμένει απόλυτα προσηλωμένη στην ολοκλήρωση των διαπραγματεύσεων για τη σύναψη συμφωνίας στρατηγικής εταιρικής σχέσης και συμφωνίας ελεύθερων συναλλαγών με την Ιαπωνία.

Μετά την ολοκλήρωση των διμερών διαπραγματεύσεων για ΣΕΣ με τη Σιγκαπούρη και το Βιετνάμ, η ΕΕ άρχισε τις εργασίες για διμερείς ΣΕΣ με τις Φιλιππίνες και την Ινδονησία, έχοντας παράλληλα ως τελικό στόχο τη σύναψη ΣΕΣ μεταξύ περιφερειών με την ASEAN. Επί του παρόντος πραγματοποιείται απολογισμός με τη Μαλαισία ώστε να εκτιμηθούν οι προοπτικές επανέναρξης των διαπραγματεύσεων για ΣΕΣ και οι προετοιμασίες για ΣΕΣ με την Αυστραλία έχουν αρχίσει.

Τον Μάιο του 2016 οι ηγέτες της ΕΕ και της **Ιαπωνίας** επανεξέτασαν την πρόοδο στις διαπραγματεύσεις για τη σύναψη συμφωνίας στρατηγικής εταιρικής σχέσης και συμφωνίας ελεύθερων συναλλαγών, συμφωνώντας να προωθήσουν τις διαπραγματεύσεις για την επίτευξη των φιλόδοξων στόχων που έχουν θέσει. Οι ηγέτες επισήμαναν επίσης ότι η ΕΕ και η Ιαπωνία ενισχύουν την εταιρική σχέση τους στον τομέα της ασφάλειας. Η Ιαπωνία παρέχει ήδη ουσιαστική στήριξη σε αποστολές διαχείρισης κρίσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην Αφρική, και οι δύο πλευρές έχουν πραγματοποιήσει ορισμένες κοινές ασκήσεις καταπολέμησης της πειρατείας στον δυτικό Ινδικό Ωκεανό. Οι ηγέτες της ΕΕ εξέφρασαν την ελπίδα ότι οι μελλοντικές εξελίξεις θα επιτρέψουν την πλήρη συμμετοχή της Ιαπωνίας σε αποστολές διαχείρισης κρίσεων της ΕΕ.

Κατά τη σύνοδο κορυφής ΕΕ-**Δημοκρατίας της Κορέας** του 2015, οι ηγέτες συμφώνησαν να συνεχίσουν να επενδύουν στις εν λόγω συνολικές και αμοιβαίως επωφελείς σχέσεις που προσανατολίζονται στο μέλλον. Πιο συγκεκριμένα, οι ηγέτες προσβλέπουν στην ολοκλήρωση της επικύρωσης της συμφωνίας-πλαισίου συμμετοχής που ορίζει πλαίσιο για κοινές επιχειρήσεις διαχείρισης κρίσεων. Εν προκειμένω, η ΕΕ εξέφρασε την ικανοποίησή της για την πρόθεση της Δημοκρατίας της Κορέας να συμμετάσχει στις προσπάθειες της ΕΕ για την καταπολέμηση της πειρατείας στον Κόλπο του Άντεν της Σομαλίας στο πλαίσιο της επιχείρησης Atalanta της ΕΕ, υπό τον όρο ότι η Δημοκρατία της Κορέας θα ζητήσει τη συγκατάθεση της εθνοσυνέλευσης για τον σκοπό αυτό.

Τον Ιούνιο η Ύπατη Εκπρόσωπος και η Επιτροπή παρουσίασαν κοινή ανακοίνωση για την **Κίνα**. Η εν λόγω κοινή ανακοίνωση και τα συμπεράσματα του Συμβουλίου του Ιουλίου 2016 παρέχουν το πολιτικό πλαίσιο για τις σχέσεις της ΕΕ με την Κίνα κατά τα επόμενα έτη, καθώς εντοπίζουν τις ευκαιρίες για διμερή συνεργασία, συμπεριλαμβανομένων των παγκόσμιων και περιφερειακών προκλήσεων. Οι σχέσεις της ΕΕ με την Κίνα θα βασίζονται σε αρχές, θα είναι πρακτικές και ρεαλιστικές, θα εξυπηρετούν τα συμφέροντα και τις αξίες της, ιδίως όσον αφορά την τήρηση των διεθνών κανόνων και προτύπων, καθώς και τον σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Επίκεντρό τους θα είναι τρεις τομείς προτεραιότητας: η ευημερία και οι μεταρρυθμίσεις· η εξωτερική πολιτική και η πολιτική ασφάλειας· η παγκόσμια διακυβέρνηση. Παγιώνουν μια φιλόδοξη προσέγγιση ενός από τους σημαντικότερους στρατηγικούς εταίρους μας και ορίζουν μια θετική ατζέντα της εταιρικής σχέσης με την εποικοδομητική διαχείριση των διαφορών. Η σύνοδος κορυφής ΕΕ-Κίνας στο Πεκίνο, τον Ιούλιο, έδωσε την ευκαιρία για στρατηγικές συζητήσεις γύρω από θέματα κοινού ενδιαφέροντος.

Η διμερής σύνοδος κορυφής με την **Ινδία** τον Μάρτιο έδωσε νέα ώθηση στις σχέσεις και ενέπνευσε νέο δυναμισμό στη στρατηγική εταιρική σχέση, καθορίζοντας προτεραιότητες για τα επόμενα έτη και κοινά ενδιαφέροντα σε νέα προγράμματα δράσης για την απασχόληση και την ανάπτυξη, μεταξύ άλλων, στους τομείς του εμπορίου, των επενδύσεων, της πράσινης ενέργειας/τεχνολογίας, των υδάτων, της έρευνας και της εκπαίδευσης.

Η ΕΕ θα ενισχύσει τη συνεργασία της με **το Αφγανιστάν, το Μπανγκλαντές και το Πακιστάν**. Δεδομένου ότι αποτελούν βασικές χώρες προέλευσης και διέλευσης μεταναστών, η ΕΕ θα παραμείνει προσηλωμένη στην ενισχυμένη και αποτελεσματικότερη συνεργασία με τις χώρες αυτές, εστιάζοντας στην αντιμετώπιση των βαθύτερων αιτίων της μετανάστευσης, στις επανεισδοχές και στις επιστροφές.

Ως παγκόσμιος παράγοντας ασφάλειας και διαμεσολαβητής για την ειρήνη, η ΕΕ έχει αναλάβει μακροπρόθεσμη δέσμευση έναντι του **Αφγανιστάν** και του αφγανικού λαού. Η δέσμευση της ΕΕ να στηρίξει την ειρηνευτική διαδικασία του Αφγανιστάν θα ενισχυθεί μέσω της διάσκεψης των Βρυξελλών για το Αφγανιστάν που πραγματοποιήθηκε τον Οκτώβριο, προσφέροντας στην ΕΕ την ευκαιρία να διαδραματίσει ηγετικό διπλωματικό, οικονομικό και τεχνικό ρόλο στον μετασχηματισμό του Αφγανιστάν. Στις 2 Οκτωβρίου συμφωνήθηκε μια «κοινή πορεία» για θέματα μετανάστευσης μεταξύ του Αφγανιστάν και της ΕΕ. Θα εξασφαλίσει ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο για τη συνεργασία σε θέματα επιστροφής, επανεισδοχής και επανένταξης, προς όφελος αμφοτέρων των μερών — της ΕΕ και των κρατών μελών της και του Αφγανιστάν. Η συνεργασία με το **Πακιστάν** θα επικεντρωθεί, μεταξύ άλλων, σε πλαίσιο για την εμβάθυνση των σχέσεων μετά το πενταετές σχέδιο συνεργασίας ΕΕ-Πακιστάν, το οποίο θα λήξει τον Ιούνιο του 2017. Η ΕΕ αναμένει την πλήρη και αποτελεσματική εφαρμογή της συμφωνίας επανεισδοχής.

Η ΕΕ θα συνεχίσει να στηρίζει την **ειρηνευτική διαδικασία στη Μιανμάρ/Βιρμανία** αξιοποιώντας το κλίμα εμπιστοσύνης που έχει ήδη καλλιεργηθεί στις σχέσεις με την κυβέρνηση και τις εθνοτικές ομάδες και ως βασικός χορηγός στο πλαίσιο της μετάβασης προς τη δημοκρατία. Ύστερα από μια κοινή ανακοίνωση της Ύπατης Εκπροσώπου και της Επιτροπής, το Συμβούλιο εξέφρασε ικανοποίηση για την περιγραφή ενός οράματος για φιλόδοξη και μακρόπνοη συνεργασία της ΕΕ με τη Μιανμάρ/Βιρμανία.

Μετά τους καταστροφικούς σεισμούς στο **Νεπάλ** τον Απρίλιο και τον Μάιο του 2015, η ΕΕ θα εξακολουθήσει να συμμετέχει ενεργά στις προσπάθειες ανοικοδόμησης μέσω σύμβασης για τη δημιουργία κρατικού μηχανισμού ύψους 105 εκατ. ευρώ. Παράλληλα, η ΕΕ συνεχίζει να στηρίζει την παγίωση της ειρηνευτικής διαδικασίας και τη δημοκρατική μετάβαση της χώρας.

Ιδιαίτερη σημασία θα δοθεί στην ανάπτυξη σχέσεων στρατηγικού χαρακτήρα με την **Ένωση Χωρών της Νοτιοανατολικής Ασίας (ASEAN)**. Προς τον σκοπό αυτό, η κοινή ανακοίνωση για τις σχέσεις με την ASEAN, η οποία εγκρίθηκε από το Συμβούλιο στις 22 Ιουνίου 2015, καθορίζει τις πολιτικές και τα προγράμματα, συμπεριλαμβανομένων των προγραμμάτων διευρυμένης συνεργασίας και του διορισμού πρέσβη της ΕΕ στην ASEAN, που θα οδηγήσουν τις σχέσεις με τον βασικό αυτό στρατηγικό εταίρο στο επόμενο στάδιο. Κατά την υπουργική σύνοδο ΕΕ-ASEAN του Οκτωβρίου 2016 εγκρίθηκαν οι κατευθυντήριες γραμμές για ένα μελλοντικό σχέδιο δράσης και χάρτη πορείας με στόχο την αύξηση του επιπέδου της στρατηγικής εταιρικής σχέσης.

Η 11η **Ευρωασιατική σύνοδος κορυφής (ASEM)** πραγματοποιήθηκε στη Μογγολία τον Ιούλιο του 2016. Εορτάζοντας τα 20 χρόνια της ASEM, η σύνοδος κορυφής προσέφερε σημαντική ευκαιρία για την εκδήλωση του ενδιαφέροντος της ΕΕ στην περαιτέρω εμβάθυνση της συνεργασίας με την Ασία σε θέματα κοινού ενδιαφέροντος.

Η περιοχή συνεχίζει να αντιμετωπίζει αρκετές **προκλήσεις**. Η ΕΕ θα συνεχίσει τις προσπάθειές της για την προώθηση ειρηνικών λύσεων και μηχανισμών επίλυσης διαφορών με βάση το διεθνές δίκαιο σε ό,τι αφορά τις εδαφικές και θαλάσσιες διαφορές στη νότια Σινική Θάλασσα. Μπορεί να προκύψουν αυξημένες εντάσεις λόγω διαφόρων γεγονότων, όπως η πέμπτη πυρηνική δοκιμή της Λαοκρατικής Δημοκρατίας της Κορέας και οι συναφείς εξελίξεις, οι απειλές στρατιωτικής δράσης καθώς και οι συνεχιζόμενες διαφωνίες σχετικά με εδαφικά και ιστορικά θέματα. Η ΕΕ επιδιώκει την χωρίς καθυστέρηση συνεργασία με τις ενδιαφερόμενες χώρες, στο πλαίσιο ιδίως στενών και τακτικών επαφών, με σκοπό να συμβάλει στην άμβλυνση των εντάσεων στην περιοχή.

Οι προσπάθειες να βελτιωθεί η εικόνα και η παρουσία της ΕΕ στον **Ειρηνικό** θα συνεχιστούν. Οι επαφές με το Φόρουμ των Νήσων του Ειρηνικού θα ενταθούν και η συνεργασία σε θέματα που προκαλούν ανησυχία, όπως η μείωση του κινδύνου καταστροφών, η προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, οι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και η διαχείριση της αλιείας θα συνεχιστεί.

ΑΠΟΣΤΟΛΕΣ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

Η ΚΠΑΑ συνέχισε να έχει πολύτιμο στρατηγικό αντίκτυπο στο ευρύτερο πλαίσιο της ολοκληρωμένης προσέγγισης της ΕΕ στην Ευρώπη. Στα Δυτικά Βαλκάνια, η στρατιωτική επιχείρηση EUFOR Althea στη Βοσνία-Ερζεγοβίνη, η οποία δρομολογήθηκε το 2004, συνεχίζει να στηρίζει τις προσπάθειες της Βοσνίας-Ερζεγοβίνης για τη διατήρηση ασφαλούς και προστατευμένου περιβάλλοντος και ενισχύει τις ικανότητες και την εκπαίδευση των ενόπλων δυνάμεων της Βοσνίας-Ερζεγοβίνης προκειμένου να συμβάλουν στη σταθερότητα. Η EULEX Κοσόβο, η οποία δρομολογήθηκε το 2008, εστιάζει στη συνδρομή και τη στήριξη των αρχών του Κοσσυφοπεδίου όσον αφορά το κράτος δικαίου, την παρακολούθηση, την καθοδήγηση και την παροχή συμβουλών στις εθνικές αρχές στον αστυνομικό, δικαστικό και τελωνειακό τομέα, ενώ παράλληλα διατηρεί εκτελεστικές αρμοδιότητες σε συγκεκριμένους τομείς. Όσον αφορά τις χώρες της ανατολικής γειτονίας, η αποστολή επιτήρησης της Ευρωπαϊκής Ένωσης στη Γεωργία (EUMM), η οποία επίσης δρομολογήθηκε το 2008, παρέχει μη στρατιωτική παρακολούθηση των ενεργειών των εμπλεκομένων μερών και ανάλυση της κατάστασης της διαδικασίας σταθεροποίησης, με κύριο άξονα την πλήρη εφαρμογή της συμφωνίας των έξι σημείων και των επακόλουθων μέτρων εφαρμογής σε ολόκληρη τη Γεωργία, συμπεριλαμβανομένης της Νότιας Οσετίας και της Αμπχαζίας. Η συμβουλευτική αποστολή της Ευρωπαϊκής Ένωσης (EUAM) στην Ουκρανία είναι μη εκτελεστική αποστολή που δρομολογήθηκε το 2014, και έχει ως στόχο να συνδράμει τις ουκρανικές αρχές στη βιώσιμη μεταρρύθμιση του τομέα της μη στρατιωτικής ασφάλειας μέσω της παροχής στρατηγικών συμβουλών και έμπρακτης υποστήριξης. Όλα αυτά τα μέτρα και οι δραστηριότητες βασίζονται στα πρότυπα της ΕΕ, στις διεθνείς αρχές χρηστής διακυβέρνησης και στα ανθρώπινα δικαιώματα. Ύστερα από στρατηγική επανεξέταση, ενισχύθηκαν οι δραστηριότητες της αποστολής για τη βελτίωση του αντικτύπου.

Στο Μαγκρέμπ και στη Μεσόγειο εντάθηκαν οι προσπάθειες να αξιοποιηθεί ο αντίκτυπος της στρατιωτικής επιχείρησης της Ευρωπαϊκής Ένωσης στη Νότια Κεντρική Μεσόγειο (επιχείρηση SOPHIA της EUNAVFOR MED) με ενισχυμένη εντολή, πέρα από την εξάρθρωση του επιχειρηματικού μοντέλου των δικτύων παράνομης διακίνησης και εμπορίας ανθρώπων στη Νότια Κεντρική Μεσόγειο, ώστε να καλύπτει πλέον υποστηρικτικά καθήκοντα: – εκπαίδευση της ακτοφυλακής και του ναυτικού της Λιβύης – συμβολή στην επιβολή του εμπάργκο όπλων στα ανοικτά των ακτών της Λιβύης (με βάση την απόφαση 2292 του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών). Επιπλέον, προχωρά ικανοποιητικά ο επιχειρησιακός σχεδιασμός της αποστολής συνδρομής της Ευρωπαϊκής Ένωσης στη Λιβύη για την ολοκληρωμένη διαχείριση των συνόρων (EUBAM Libya) για ενισχυμένη στήριξη και βοήθεια προς τους λιβυκούς θεσμούς ώστε να αποκτηθεί εκ νέου πρόσβαση στην Τρίπολη, μόλις το επιτρέψουν η πολιτική κατάσταση και οι συνθήκες ασφαλείας.

Στη Μέση Ανατολή, η αστυνομική αποστολή της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τα παλαιστινιακά εδάφη (EUPOL COPPS) εξακολουθεί να συντρέχει την Παλαιστινιακή Αρχή στην οικοδόμηση των θεσμών του μελλοντικού κράτους της Παλαιστίνης στους τομείς της αστυνόμευσης και της ποινικής δικαιοσύνης και η τρέχουσα εντολή της παρατάθηκε για ένα ακόμη έτος από τον Ιούλιο του 2016· παρατάθηκε επίσης η εντολή της αποστολής συνοριακής συνδρομής της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το σημείο διέλευσης της Ράφα (EUBAM Rafah), που εδρεύει επί του παρόντος στο Τελ Αβίβ, με επιχειρησιακή ικανότητα να παρέχει παρουσία τρίτου μέρους στο σημείο διέλευσης της Ράφα, στο πλαίσιο της συμφωνίας του 2005 για την κυκλοφορία και την πρόσβαση (ΣΚΠ). Η αποστολή αυτή εντάσσεται στο πλαίσιο των μέτρων οικοδόμησης εμπιστοσύνης μεταξύ της κυβέρνησης του Ισραήλ και της Παλαιστινιακής Αρχής.

Στην Αφρική, σημειώνουν πρόοδο οι προσπάθειες συγκέντρωσης των αποτελεσμάτων των πολυάριθμων επιτόπιων αποστολών και επιχειρήσεων ΚΠΑΑ, ενώ προχωρά ο σχεδιασμός της έννοιας της περιφερειοποίησης. Οι επιχειρήσεις και αποστολές ΚΠΑΑ καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα δραστηριοτήτων και αρμοδιοτήτων: στρατιωτικές επιχειρήσεις που διεξάγονται στις θαλάσσιες περιοχές στα ανοικτά του Κέρατος της Αφρικής (επιχείρηση ATALANTA) και καταπολεμούν αποτελεσματικά την πειρατεία και στην ξηρά με την εκπαιδευτική αποστολή στη Σομαλία (EUTM Somalia), με βάση το Μογκαντίσου, για την ανάπτυξη των ικανοτήτων του εθνικού στρατού της Σομαλίας. Η αποστολή της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την οικοδόμηση των περιφερειακών ναυτικών δυνατοτήτων στο Κέρας της Αφρικής (EUCAP NESTOR) (σύντομα θα μετονομαστεί και θα επαναλειτούργησει ως EUCAP Somalia τον Δεκέμβριο του 2016) είναι μια μη στρατιωτική αποστολή που έχει ως κύριο στόχο την ενίσχυση της Σομαλίας όσον αφορά τη θάλασσα μη στρατιωτική ικανότητα επιβολής του νόμου για την καταπολέμηση της πειρατείας και την εκτέλεση της «κανονικής» σειράς καθηκόντων της ακτοφυλακής, όπως ο έλεγχος/εποπτεία της αλιείας, η έρευνα και διάσωση και η καταπολέμηση της λαθραίας διακίνησης στην ξηρά και στη θάλασσα. Η ΚΠΑΑ λαμβάνεται υπόψη κατά τις προσπάθειες της ΕΕ για την αντιμετώπιση της παράνομης μετανάστευσης στην πηγή και στις χώρες διέλευσης στην περιοχή του Σαχέλ. Η σταθερότητα στην περιοχή του Σαχέλ ενισχύεται μέσω των αποστολών ΚΠΑΑ στο Μάλι και τον Νίγηρα (EUCAP Sahel Mali, EUTM Mali, EUCAP Sahel Niger), σε στενή συνεργασία με τις κυβερνήσεις των χωρών υποδοχής. Η ενίσχυση της συνεργασίας στην περιοχή, μεταξύ άλλων με βάση τις προσπάθειες που καταβάλλονται στο πλαίσιο της ΚΠΑΑ, για παράδειγμα όσον αφορά την εκπαίδευση και την ανάπτυξη ικανοτήτων, συμβαδίζει με την ενίσχυση του συντονισμού μεταξύ των αποστολών ΚΠΑΑ στο Σαχέλ και άλλων μέσων της ΕΕ, καθώς και σχεδίων των κρατών μελών στην περιοχή, ιδίως στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας για την ανάπτυξη ικανοτήτων για τη στήριξη της ασφάλειας και της ανάπτυξης. Στην Κεντρική Αφρική, η αποστολή της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την παροχή συμβουλών και συνδρομής όσον αφορά τη μεταρρύθμιση του τομέα της ασφάλειας στη Λαϊκή Δημοκρατία του Κονγκό (EUSEC RD Congo) έληξε τον Ιούνιο ύστερα από πάνω από δέκα έτη πρακτικής στήριξης για τη μεταρρύθμιση του τομέα της ασφάλειας με την παροχή συμβουλών και συνδρομής στις αρμόδιες αρχές του Κονγκό. Στην Κεντροαφρικανική Δημοκρατία, η συμβουλευτική στρατιωτική αποστολή ΚΠΑΑ της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην Κεντροαφρικανική Δημοκρατία (EUMAM RCA), μια συμβουλευτική αποστολή που ξεκίνησε την άνοιξη του 2015, αντικαταστάθηκε από τη στρατιωτική εκπαιδευτική αποστολή ΚΠΑΑ της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην Κεντροαφρικανική Δημοκρατία (EUTM RCA) στις 16 Ιουλίου 2016, καταδεικνύοντας την ισχυρή δέσμευση της ΕΕ για την αποκατάσταση της ειρήνης και της σταθερότητας στη χώρα.

Στο Αφγανιστάν, η μη στρατιωτική αποστολή EUPOL Afghanistan θα περατωθεί στις 31 Δεκεμβρίου 2016. Ωστόσο, η ΕΕ θα συνεχίσει να στηρίζει τον τομέα της μη στρατιωτικής ασφάλειας μέσω χρηματοοικονομικής στήριξης [320 εκατ. ευρώ ανά έτος, κυρίως για το Ταμείο υπέρ του νόμου και της τάξης στο Αφγανιστάν (LOTFA) έως το 2020] και πολιτικής και διπλωματικής συνεργασίας.

ΥΒΡΙΔΙΚΕΣ ΑΠΕΙΛΕΣ

Σύμφωνα με την εντολή του Συμβουλίου Εξωτερικών Υποθέσεων τον Μάιο του 2015, η κοινή ανακοίνωση με τίτλο «Κοινό πλαίσιο για την αντιμετώπιση υβριδικών απειλών» εγκρίθηκε από την Επιτροπή και την ΥΕ στις 6 Απριλίου 2016. Η κοινή ανακοίνωση περιλαμβάνει 22 προτάσεις για ανάληψη δράσης, εστιάζοντας σε τέσσερις κύριους τομείς:

- (1) βελτίωση της επίγνωσης των καταστάσεων (μια Μονάδα Ανάλυσης Υβριδικών Απειλών της ΕΕ βρίσκεται στο επίκεντρο αυτής της πρωτοβουλίας)·
- (2) ανάπτυξη ανθεκτικότητας, συμπεριλαμβανομένης της προστασίας των υποδομών ζωτικής σημασίας, ώστε να προστατευθούν η ΕΕ και οι εταίροι της από υβριδικές επιθέσεις·
- (3) αντιμετώπιση κρίσεων και ανάκαμψη·
- (4) ενίσχυση της συνεργασίας με το ΝΑΤΟ.

Το Συμβούλιο εξέφρασε ικανοποίηση για την κοινή ανακοίνωση. Η υλοποίηση των προτεινόμενων δράσεων θα προχωρήσει τους επόμενους μήνες από κοινού και λαμβάνοντας δεόντως υπόψη τις αντίστοιχες διαδικασίες και τις αρμοδιότητες των κρατών μελών, της Επιτροπής και της Ύπατης Εκπροσώπου: (α) συστάθηκε η Μονάδα Ανάλυσης Υβριδικών Απειλών της ΕΕ η οποία πέτυχε ήδη αρχική επιχειρησιακή ικανότητα· (β) ένα κράτος μέλος ολοκλήρωσε προκαταρκτική έρευνα και εξετάζει την πιθανότητα να συστήσει πολυεθνικό ευρωπαϊκό κέντρο αριστείας για έρευνα, εκπαίδευση και ασκήσεις· (γ) σύμφωνα με την κοινή δήλωση των ηγετών των θεσμικών οργάνων της ΕΕ και του ΝΑΤΟ, και με σεβασμό των αρχών της συμμετοχικότητας και της αυτονομίας λήψης αποφάσεων κάθε οργανισμού, οι υπηρεσίες ενέτειναν τη συνεργασία και τον συντονισμό με το ΝΑΤΟ σε βασικούς τομείς όπως η επίγνωση των καταστάσεων, η ασφάλεια στον κυβερνοχώρο, η πρόληψη και αντιμετώπιση των κρίσεων, καθώς και η στρατηγική επικοινωνία· (δ) οι υπηρεσίες της ΕΥΕΔ και της Επιτροπής δημοσίευσαν κοινό επιχειρησιακό πρωτόκολλο αντιμετώπισης υβριδικών απειλών ώστε να εξασφαλιστεί κατάλληλη προειδοποίηση στο πλαίσιο των ολοκληρωμένων ρυθμίσεων της ΕΕ για την αντιμετώπιση κρίσεων και των μηχανισμών αντιμετώπισης κρίσεων· (ε) οι υπηρεσίες της ΕΥΕΔ και της Επιτροπής θα πρέπει να υποβάλουν τον Ιούλιο του 2017 έκθεση για την αξιολόγηση της προόδου.

Η εταιρική σχέση της ΕΕ με **τρίτες χώρες και περιφερειακούς και διεθνείς οργανισμούς** στον τομέα της ασφάλειας, της άμυνας και της διαχείρισης κρίσεων συνεχίζει να αναπτύσσεται σταθερά καθ' όλη τη διάρκεια του 2016, στηρίζοντας τον διευρυνόμενο παγκόσμιο ρόλο της ΕΕ ως παράγοντα ασφάλειας και άμυνας και τις επιχειρησιακές της δραστηριότητες στο πλαίσιο της ΚΠΑΑ. Όσον αφορά τη **συνεργασία ΕΕ-NATO**, μετά το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Ιουνίου και τη σύνοδο κορυφής του NATO στη Βαρσοβία τον Ιούλιο, συμπεριλαμβανομένης της κοινής δήλωσης των επικεφαλής των οργάνων της ΕΕ και του NATO, η ΕΕ θα εξετάσει τρόπους να καταδείξει τη **συνεχιζόμενη ευρεία συνεργασία** καθώς και να λάβει υπόψη την επιθυμία των κρατών μελών της ΕΕ και των μελών του NATO να διευρύνουν την εταιρική σχέση (στο θέατρο των επιχειρήσεων, στον κυβερνοχώρο, στη θάλασσα και στην ανάπτυξη ικανοτήτων), καθώς και να ετοιμάσει το έδαφος για περαιτέρω ενίσχυση της εταιρικής μας σχέσης, ιδίως όσον αφορά τις υβριδικές απειλές και τη στήριξη των εταίρων μας στα ανατολικά και τα νότια κατά την ανάπτυξη των ικανοτήτων τους, με απόλυτη δεκτικότητα και απόλυτο σεβασμό στην αυτονομία και τις διαδικασίες λήψης αποφάσεων των δύο οργανισμών, τηρώντας την αρχή της συμμετοχικότητας και χωρίς να θίγεται ο ιδιαίτερος χαρακτήρας της πολιτικής ασφάλειας και άμυνας των κρατών μελών.

Η ΕΕ θα έχει ως στόχο να ενισχύσει περαιτέρω τη συνεργασία με τον **ΟΗΕ** στη διαχείριση κρίσεων και τη διατήρηση της ειρήνης, μεταξύ άλλων χρησιμοποιώντας την ΚΠΑΑ για τη συμπλήρωση των δράσεων διατήρησης της ειρήνης του ΟΗΕ. Η ειδική ομάδα ΕΕ/ΗΕ για τη διαχείριση κρίσεων θα δώσει συνέχεια σε συγκεκριμένα σχέδια δράσης, κυρίως σχετικά με τη συνεργασία στην περιοχή του Σαχέλ, την Κεντροαφρικανική Δημοκρατία, το Κέρας της Αφρικής και τη Λιβύη.

Τρίτες χώρες-εταίροι συνεχίζουν να **στηρίζουν ενεργά τις επιχειρησιακές δραστηριότητες ΚΠΑΑ**, παράλληλα με τις **τακτικές διαβουλεύσεις για θέματα ΚΠΑΑ και κατάρτιση**. Τον Ιανουάριο του 2016, 11 χώρες-εταίροι συμμετείχαν με συνολικά 350 άτομα προσωπικό και στρατεύματα σε οκτώ αποστολές και επιχειρήσεις ΚΠΑΑ, ενώ οριστικοποιήθηκαν ορισμένες νέες **συμφωνίες-πλαίσια συμμετοχής**.

Η αναθεώρηση της ΕΠΓ (κοινή ανακοίνωση για την αναθεώρηση της ΕΠΓ, 18 Νοεμβρίου 2015, συμπεράσματα του Συμβουλίου της 14ης Δεκεμβρίου 2015) υπογράμμισε τη σημασία των παραμέτρων ασφαλείας στο πλαίσιο της συνεργασίας με εταίρους της ΕΕ. Με την εφαρμογή της διάστασης ασφάλειας της ΕΠΓ, ο στόχος εξακολουθεί να είναι η στήριξη των εταίρων, η εξασφάλιση ότι θα γίνουν πιο ανθεκτικοί στις απειλές κατά της ασφάλειας και θα προετοιμαστούν καλύτερα για την πρόληψη και την αντιμετώπιση συγκρούσεων και κρίσεων, σταθεροποιώντας έτσι τη γειτονία της ΕΕ. Αυτό συνάδει με την προσέγγιση που περιγράφεται στη συνολική στρατηγική της ΕΕ. Διάφοροι άλλοι τομείς (ανάπτυξη ικανοτήτων για τη στήριξη της ασφάλειας και της ανάπτυξης, μεταρρύθμιση του τομέα της ασφάλειας, συνεργασία στην αντιμετώπιση υβριδικών απειλών και για την ασφάλεια στη θάλασσα) προσφέρουν δυνατότητες για περαιτέρω προώθηση εταιρικών σχέσεων της ΕΕ στον τομέα της ΚΠΑΑ, στο πλαίσιο μιας σφαιρικής προσέγγισης μαζί με άλλα εργαλεία και μέσα.

Όσον αφορά τα **θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων και φύλου στην ΚΠΑΑ**, που αποτελούν προτεραιότητα για εμάς, ο κυριότερος στόχος παραμένει η περαιτέρω ανάπτυξη και η διεξαγωγή της βασικής μελέτης για την ένταξη των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και του φύλου στην ΚΠΑΑ (συμπεράσματα του Συμβουλίου της 18ης Μαΐου 2015). Η μελέτη καταγράφει την πρόοδο των προσπαθειών μας προκειμένου να καταστούν τα ανθρώπινα δικαιώματα και η ισότητα των φύλων αναπόσπαστα τμήματα της ΚΠΑΑ. Σύμφωνα με το νέο σχέδιο δράσης για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη δημοκρατία, θα ληφθούν περαιτέρω μέτρα για την εφαρμογή του κώδικα δεοντολογίας και πειθαρχίας του προσωπικού σε αποστολές και επιχειρήσεις ΚΠΑΑ.

ΑΜΥΝΤΙΚΕΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΕΣ/ΑΜΥΝΤΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ

Σύμφωνα με τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου τον Δεκέμβριο του 2013 και τον Ιούνιο του 2015, η ΕΕ θα εξακολουθήσει να ενθαρρύνει και να διευκολύνει την ευρύτερη ευρωπαϊκή συνεργασία στον τομέα της άμυνας ώστε να διασφαλιστεί ότι η Ευρώπη έχει στη διάθεσή της βασικές στρατιωτικές ικανότητες. Όπως σημειώνεται στη συνολική στρατηγική της ΕΕ, οι Ευρωπαίοι πρέπει να είναι σε θέση να προστατεύσουν την Ευρώπη, να ανταποκριθούν σε εξωτερικές κρίσεις και να βοηθήσουν στην ανάπτυξη των ικανοτήτων ασφάλειας και άμυνας των εταίρων μας, εκτελώντας τα καθήκοντα αυτά σε συνεργασία με τρίτους.

Η ανάπτυξη ικανοτήτων της ΕΕ πρέπει να επικεντρωθεί σε κρίσιμους παράγοντες διευκόλυνσης και σε πιθανές ελλείψεις, με μεγαλύτερη έμφαση στα συνεργατικά έργα, με τη στήριξη του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Άμυνας. Θα συνεχιστούν οι εργασίες για την παγίωση των τεσσάρων μεγάλων ευρωπαϊκών προγραμμάτων που ενέκρινε το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του 2013 (εναέριος ανεφοδιασμός· συστήματα τηλεκατευθυνόμενων αεροσκαφών· κυβερνητικές δορυφορικές επικοινωνίες· κυβερνοάμυνα) καθώς και για πιθανά νέα σχέδια. Για λόγους λειτουργικότητας, είναι σημαντικό να διασφαλιστεί ότι η ανάπτυξη ικανοτήτων επικεντρώνεται στις ουσιαστικές ανάγκες, δηλαδή στις ικανότητες που τα κράτη μέλη είναι πρόθυμα να αποκτήσουν εν όψει πιθανών αποστολών.

Παράλληλα, θα συνεχιστούν οι προσπάθειες να προωθηθεί πιο μακροπρόθεσμη και συστηματική ευρωπαϊκή συνεργασία στον τομέα της άμυνας. Αναμένεται να σημειωθεί περαιτέρω πρόοδος, κυρίως μέσω των εργασιών του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Άμυνας (ΕΟΑ) (μεταξύ άλλων όσον αφορά την εφαρμογή του ειδικού πλαισίου πολιτικής με σκοπό την υποβολή πλήρους έκθεσης υλοποίησης το 2017 και όσον αφορά τη βελτίωση της ενωσιακής διαδικασίας για την ανάπτυξη ικανοτήτων) και μέσω της πρωτοβουλίας της Επιτροπής για την ανάπτυξη σχεδίου δράσης για την ευρωπαϊκή άμυνα (ΣΔΕΑ). Οι πρωτοβουλίες αυτές θα βοηθήσουν την ΕΕ να αντιμετωπίσει τις διάφορες προκλήσεις που προσδιορίζονται στη συνολική στρατηγική της ΕΕ και να ανταποκριθεί στις αντίστοιχες αμυντικές ανάγκες και προτεραιότητες.

Ειδικότερα, το ΣΔΕΑ που θα εγκριθεί το 2016 θα συμβάλει στην τόνωση της έρευνας και της τεχνολογίας στον τομέα της άμυνας προκειμένου να ενισχυθεί η βιομηχανική και τεχνολογική βάση της ευρωπαϊκής άμυνας και να προετοιμαστούν οι δυνατότητες του αύριο. Σε αυτό το πλαίσιο, η προπαρασκευαστική δράση για έρευνα στον τομέα της άμυνας, προλειαίνοντας το έδαφος για ένα ειδικό πρόγραμμα χρηματοδοτούμενο από την ΕΕ, θα αποτελέσει κεντρικό στοιχείο της προσπάθειας. Άλλοι τομείς περιλαμβάνουν τη βιομηχανική πολιτική/εσωτερική αγορά, την ασφάλεια του εφοδιασμού και την παροχή κινήτρων.

Τέλος, θα συνεχιστεί η συνεργασία με το ΝΑΤΟ, με στόχο τη διατήρηση της συνοχής όσον αφορά την ανάπτυξη στρατιωτικών δυνατοτήτων όπου αλληλεπικαλύπτονται οι απαιτήσεις και την ενίσχυση της συμπληρωματικότητας στον τομέα αυτό. Απαιτείται στενή συνεργασία ΕΕ-ΝΑΤΟ όσον αφορά τόσο τα συνεργατικά έργα όσο και τις μεθόδους εργασίας.

Η ΕΕ θα εξακολουθήσει να αναπτύσσει την εξωτερική διάσταση της ευρωπαϊκής πολιτικής ασφαλείας και να προωθεί τη συνοχή μεταξύ εσωτερικής και εξωτερικής ασφάλειας της Ένωσης. Ορισμένα στρατηγικά έγγραφα με συνέπειες για την πολιτική ασφάλειας, όπως η κοινή ανακοίνωση με τίτλο «Στοιχεία για ένα ενωσιακό στρατηγικό πλαίσιο για τη στήριξη της μεταρρύθμισης του τομέα της ασφάλειας (SSR)» και «Κοινό πλαίσιο για την αντιμετώπιση υβριδικών απειλών» εγκρίθηκαν και θα εφαρμοστούν με σκοπό την ενίσχυση της συμπληρωματικότητας και αποτελεσματικότητας των μέσων εξωτερικής δράσης της ΕΕ. Προς τον σκοπό αυτό, η ΕΕ θα λάβει περαιτέρω μέτρα για την αύξηση της συνεργασίας με τις χώρες-εταίρους όσον αφορά την ανάπτυξη ικανοτήτων για τη στήριξη της ασφάλειας και της ανάπτυξης. Έως το τέλος του 2016 αναμένεται η έκδοση των ανακοινώσεων για το ΣΔΕΑ και τη «Διαστημική στρατηγική». Η αναθεώρηση της ΕΠΓ και οι προετοιμασίες για την ενδιάμεση αξιολόγηση του Μηχανισμού συμβολής στη Σταθερότητα και την Ειρήνη (IcSP) θα προσφέρουν ευκαιρίες για περαιτέρω ενσωμάτωση της πολιτικής ασφάλειας και των προτεραιοτήτων πρόληψης των συγκρούσεων. Συνεχίζονται οι προσπάθειες για βελτίωση της ανθεκτικότητας των αποστολών ΚΠΑΑ όσον αφορά τους κινδύνους στον κυβερνοχώρο και για ενίσχυση της διπλωματίας της ΕΕ στον κυβερνοχώρο. Θα συνεχιστεί η πολυμερής προσέγγιση της θάλασσας και η αύξηση των θαλάσσιων ικανοτήτων ασφαλείας και άμυνας. Το σύστημα έγκαιρης προειδοποίησης της ΕΕ για τις συγκρούσεις θα λειτουργήσει δύο φορές το 2016, και τα αποτελέσματα θα τροφοδοτήσουν τις προτεραιότητες για την ανάληψη έγκαιρης προληπτικής δράσης. Στο πλαίσιο της ολοκληρωμένης προσέγγισης, η κοινή ανάλυση των συγκρούσεων και των κρίσεων θα εξακολουθήσει να συμβάλλει στη χάραξη και την επανεξέταση της στρατηγικής προσέγγισης της ΕΕ σε περιοχές που πλήττονται από συγκρούσεις ή βρίσκονται σε επισφαλείς καταστάσεις. Οι υπηρεσίες της Επιτροπής και η ΕΥΕΔ θα συνεχίσουν να υλοποιούν την πολιτική δέσμευση της ΕΕ για εδραίωση και προώθηση της διαμεσολάβησης ως μέσου πρώτης αντίδρασης σε πρωτοεμφανιζόμενες και συνεχιζόμενες καταστάσεις κρίσης. Στο πλαίσιο αυτό, η Ένωση συνεχίζει να στηρίζει συγκεκριμένες ειρηνευτικές διαδικασίες, για παράδειγμα στη Λιβύη και τη Συρία, και καταστάσεις μετά τη λήξη συγκρούσεων, όπως στην Κολομβία και τη Μιανμάρ/Βιρμανία.

Η ΕΕ θα διατηρήσει τις πολιτικές της που αποσκοπούν στην ενίσχυση των μηχανισμών παγκόσμιου αφοπλισμού και των πολυμερών καθεστώτων μη διάδοσης. Στο πλαίσιο αυτό θα συνεχιστούν οι διπλωματικές προσπάθειες για την επίτευξη του στόχου δημιουργίας μιας ζώνης ελεύθερης από όπλα μαζικής καταστροφής στη Μέση Ανατολή. Η απειλή από τα παράνομα φορητά όπλα και τον ελαφρύ οπλισμό θα εξακολουθήσει να αντιμετωπίζεται μέσω διεθνούς συνεργασίας και στήριξης συγκεκριμένων δράσεων σε τρίτες χώρες. Σημαντικές προτεραιότητες για το δεύτερο εξάμηνο του 2016 θα είναι η προετοιμασία της διάσκεψης αναθεώρησης της Σύμβασης για τα βιολογικά και τοξινικά όπλα και η συνολική επανεξέταση της απόφασης 1540(2004) του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της δεσμευθεί από καιρό να τηρήσουν τη σύμβαση για τα συμβατικά όπλα και προσβλέπουν στην πέμπτη διάσκεψη αναθεώρησης τον Δεκέμβριο του 2016 ώστε να δώσουν ανανεωμένη ώθηση σε αυτό το σημαντικό μέσο. Η ΕΕ θα στηρίζει επίσης τις διεθνείς προσπάθειες για την ενίσχυση της ασφάλειας στο διάστημα.

Η ΕΕ θα προσπαθήσει να ενισχύσει τις ικανότητές της όσον αφορά την αντιμετώπιση της διεθνούς τρομοκρατίας μέσω πολυμερούς συνεργασίας, πολιτικού διαλόγου και έμπρακτης υποστήριξης τρίτων χωρών. Στο πλαίσιο αυτών των εργασιών θα εξασφαλιστεί η αναγκαία συνοχή μεταξύ εσωτερικής και εξωτερικής πολιτικής. Η ΕΕ υποστηρίζει το σχέδιο δράσης για την πρόληψη του βίαιου εξτρεμισμού που παρουσίασε ο Γενικός Γραμματέας των Ηνωμένων Εθνών στις αρχές του 2016 και στηρίζει τα βήματα για ενσωμάτωση του στόχου της καταπολέμησης του βίαιου εξτρεμισμού στις προσπάθειες αντιμετώπισης της τρομοκρατίας, μεταξύ άλλων και σε σχέση με τη στρατηγική επικοινωνία, τη ριζοσπαστικοποίηση και τους αλλοδαπούς τρομοκράτες μαχητές. Σύμφωνα με τα συμπεράσματα του Συμβουλίου και τη δήλωση των μελών του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Φεβρουαρίου 2015, το επίκεντρο των προσπαθειών εξακολουθεί να βρίσκεται στην άμεση γειτονία: χώρες της Μέσης Ανατολής και Βόρειας Αφρικής, Τουρκία και Δυτικά Βαλκάνια, χωρίς να παραβλέπεται ο ευρύτερος αραβικός κόσμος, το Σαχέλ και το Κέρασ της Αφρικής καθώς και η Κεντρική και Νοτιοανατολική Ασία. Οι βασικοί στόχοι περιλαμβάνουν τη διατήρηση στενού διαλόγου με χώρες προτεραιότητας μέσω διμερών πολιτικών διαλόγων υψηλού επιπέδου για θέματα καταπολέμησης της τρομοκρατίας, την ολοκλήρωση σχεδίων δράσης για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας με αυτές τις χώρες, συγκεκριμένα τον Λίβανο, την Ιορδανία, την Τυνησία και την Τουρκία και βάσει αυτών μεγαλύτερη στήριξη της ΕΕ μέσω συγκεκριμένων έργων, την επέκταση του δικτύου εμπειρογνομόνων της ΕΕ στον τομέα της καταπολέμησης της τρομοκρατίας στο Σαχέλ και τα Δυτικά Βαλκάνια, τη διοργάνωση σεμιναρίων υψηλού επιπέδου με θέμα την καταπολέμηση του βίαιου εξτρεμισμού/τη νεολαία και την εστίαση της προληπτικής δράσης σε προτεραιότητες όσον αφορά τις συγκρούσεις και τον βίαιο εξτρεμισμό που έχουν καθοριστεί μέσω της διαδικασίας έγκαιρης προειδοποίησης της ΕΕ.

Η ΕΥΕΔ θα συνεχίσει να στηρίζει την Ύπατη Εκπρόσωπο στην προσπάθειά της να διασφαλίσει την εφαρμογή του ΚΟΣΔ με σκοπό τη χρήση του πυρηνικού προγράμματος του Ιράν αποκλειστικά για ειρηνικούς σκοπούς.

Η Ύπατη Εκπρόσωπος θα συνεχίσει να προτείνει νέα ή τροποποιημένα περιοριστικά μέτρα, συμπεριλαμβανομένων αυτόνομων μέτρων, ως απάντηση στις διεθνείς πολιτικές εξελίξεις και εξελίξεις στον τομέα της ασφάλειας στο πλαίσιο της ΚΕΠΠΑ της ΕΕ. Οι βασικοί τομείς μπορεί να περιλαμβάνουν την αντιμετώπιση της τρομοκρατίας, τη Ρωσία/Ουκρανία, τη Συρία, τη Λαϊκή Δημοκρατία της Κορέας και τη Λιβύη. Η ΥΕ θα υποβάλει επίσης τις απαιτούμενες προτάσεις για έκδοση αποφάσεων ΚΕΠΠΑ και, μαζί με την Επιτροπή, θα προτείνει τους απαιτούμενους κανονισμούς για τη μεταφορά των μέτρων του ΟΗΕ το συντομότερο δυνατόν ώστε να εξασφαλιστεί ομοιόμορφη εφαρμογή στα κράτη μέλη της ΕΕ.

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ

Η εφαρμογή της Ατζέντας του 2030 για τη βιώσιμη ανάπτυξη προσφέρει την ευκαιρία να ενισχυθεί ο δεσμός μεταξύ ασφάλειας και ανάπτυξης. Οι στόχοι βιώσιμης ανάπτυξης μπορούν να λειτουργήσουν ως καταλύτης για την επίτευξη συνοχής ανάμεσα στις εσωτερικές και τις εξωτερικές πτυχές των πολιτικών της ΕΕ.

ΑΝΘΡΩΠΙΝΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ

Με φόντο την πρωτοφανή μεταναστευτική κρίση, τις συνεχιζόμενες συγκρούσεις σε αρκετές χώρες, ακόμα και στην ίδια τη γειτονιά της ΕΕ, και τις ολοένα και περισσότερες παρενοχλήσεις και επιθέσεις εναντίον υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της κοινωνίας των πολιτών, το 2016 παραμένει ένα έτος ιδιαίτερων προκλήσεων για την Ευρωπαϊκή Ένωση όσον αφορά τα ανθρώπινα δικαιώματα. Οι προκλήσεις αυτές απαιτούν αποφασιστικές προσπάθειες εκ μέρους της ΕΕ για να τηρηθούν τα πρότυπα ανθρωπίνων δικαιωμάτων και η αρχή της απαγόρευσης των διακρίσεων, να προστατευθούν οι πολίτες, να προωθηθούν και να προστατευθούν τα δικαιώματα των γυναικών και των κοριτσιών και να στηριχθούν οι υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων ενισχύοντας συγχρόνως την κοινωνία των πολιτών. Προκειμένου να αυξήσει την ευαισθητοποίηση σχετικά με τις προκλήσεις για τα ανθρώπινα δικαιώματα στον κόσμο και να συζητήσει τις προτεραιότητες για τα ανθρώπινα δικαιώματα στην εξωτερική πολιτική της ΕΕ, η ΥΕ δρομολόγησε τον Μάρτιο του 2016 την πρωτοβουλία #EU4HumanRights με την ουσιαστική συμμετοχή των θεσμικών οργάνων και των κρατών μελών της ΕΕ. Τον Ιούνιο του 2016 τα συμπεράσματα του Συμβουλίου επιβεβαίωσαν την ισχυρή στήριξη της ΕΕ στις κατευθυντήριες αρχές του ΟΗΕ για τις επιχειρήσεις και τα ανθρώπινα δικαιώματα και εξέφρασαν πλήρη στήριξη στο πολύτιμο έργο της ομάδας εργασίας του ΟΗΕ για τις επιχειρήσεις και τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Τον Ιούλιο του 2015, οι Υπουργοί Εξωτερικών της ΕΕ ενέκριναν το νέο σχέδιο δράσης για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη δημοκρατία, το οποίο καθορίζει τις προτεραιότητες της ΕΕ για τα επόμενα πέντε έτη. Το σχέδιο δράσης εξασφαλίζει τη συνέχεια της εφαρμογής του στρατηγικού πλαισίου του 2012 για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη δημοκρατία, καθοδηγεί δε τις δραστηριότητες της ΕΕ σε θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων το 2016 και στη συνέχεια. Στοχεύει στην καλύτερη αντιμετώπιση των προβλημάτων με εστιασμένες δράσεις και συστηματική και συντονισμένη χρήση όλων των μέσων της ΕΕ, ιδίως των κατευθυντήριων γραμμών, της εργαλειοθήκης και άλλων συμφωνημένων θέσεων της ΕΕ, καθώς και των ποικίλων μέσων χρηματοδότησης της εξωτερικής δράσης, ιδίως του Ευρωπαϊκού Μέσου για τη Δημοκρατία και τα Δικαιώματα του Ανθρώπου.

Σε πολυμερές επίπεδο, η ΕΕ θα συνεχίσει να υποστηρίζει σθεναρά την οικουμενική προώθηση και προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, δραστηριοποιούμενη ιδιαίτερα στο πλαίσιο της Τρίτης Επιτροπής της Γενικής Συνέλευσης των Ηνωμένων Εθνών και του Συμβουλίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων των Ηνωμένων Εθνών. Το 2016, η ΕΕ θα προωθήσει τις θεματικές της προτεραιότητες μέσω ψηφισμάτων με θέμα το μορατόριουμ στη θανατική ποινή, τα δικαιώματα των παιδιών και τη θρησκευτική ελευθερία και την ελευθερία των πεποιθήσεων κατά τη γενική συνέλευση του ΟΗΕ το φθινόπωρο του 2016, καθώς και ψηφίσματα που αφορούν συγκεκριμένες χώρες. Η ΕΕ είναι σθεναρός υπέρμαχος μιας προσέγγισης των στόχων βιώσιμης ανάπτυξης, όπως εγκρίθηκαν με την Ατζέντα του 2030 τον Σεπτέμβριο του 2015, με γνώμονα τα ανθρώπινα δικαιώματα. Η εφαρμογή της Ατζέντας του 2030 έχει αρχίσει και η ΕΕ το 2016 θα συνεχίσει να στηρίζει την προσέγγιση που έχει ως γνώμονα τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Η ΕΕ θα συνεχίσει να ασκεί πιέσεις στις κυβερνήσεις των χωρών-εταίρων για σεβασμό της αρχής της ελευθερίας του συνεταιρίζεσθαι και προστασία των υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, μεταξύ άλλων και με δημόσιες δηλώσεις. Οι διπλωμάτες της ΕΕ και των κρατών μελών θα συνεχίσουν να παρακολουθούν δίκες και να επισκέπτονται ακτιβιστές υπό κράτηση σε δεκάδες χώρες όποτε κρίνεται σκόπιμο.

Η στήριξη προς την κοινωνία των πολιτών και τους υποστηρικτές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων θα εξακολουθήσει να αποτελεί βασική προτεραιότητα για την ΕΕ το 2016. Η ΕΕ θα υποστηρίξει ψηφίσματα σχετικά με την κοινωνία των πολιτών και τους υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στο Συμβούλιο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και τη Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ, και θα συνεχίσει να χρησιμοποιεί τα χρηματοδοτικά της μέσα, συμπεριλαμβανομένου του ταμείου έκτακτης ανάγκης του ΕΜΔΔΑ για τους υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων που διατρέχουν κίνδυνο. Ο νέος, χρηματοδοτούμενος από το ΕΜΔΔΑ, μηχανισμός προστασίας των υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, επονομαζόμενος «ProtectDefenders.eu», ο οποίος εγκαινιάστηκε το φθινόπωρο του 2015, αναμένεται να συμβάλει σημαντικά στην επίτευξη αυτού του στόχου το 2016.

Το πλαίσιο πολιτικής της ΕΕ για τη στήριξη της μεταβατικής δικαιοσύνης, που εγκρίθηκε από το Συμβούλιο τον Νοέμβριο του 2015, θα συνεχίσει να εφαρμόζεται ώστε να ενισχυθεί η συνοχή της ενωσιακής δράσης σε αυτόν τον τομέα και να προσφερθεί καθοδήγηση στο προσωπικό της ΕΕ και των κρατών μελών της. Στο πλαίσιο αυτό η ΕΕ επιβεβαιώνει την ισχυρή πολιτική της για τη στήριξη του Διεθνούς Ποινικού Δικαστηρίου.

Η προστασία, ο σεβασμός και η άσκηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων των γυναικών και των κοριτσιών, καθώς και η καταπολέμηση της έμφυλης βίας, παρέμειναν προτεραιότητα στην ατζέντα της ΕΕ. Μετά την υψηλού επιπέδου επανεξέταση της συνολικής ατζέντας για τις γυναίκες, την ειρήνη και την ασφάλεια το 2015, η ΕΕ θα επικεντρωθεί το 2016, μεταξύ άλλων, στην ενίσχυση των προσπάθειών για μεγαλύτερη συμμετοχή των γυναικών στην πρόληψη και τη διευθέτηση των συγκρούσεων, στην πρόληψη και την αντιμετώπιση της σεξουαλικής και έμφυλης βίας και στη συνεκτίμηση της διάστασης του φύλου για την αντιμετώπιση των αναδυόμενων απειλών, όπως η τρομοκρατία και ο βίαιος εξτρεμισμός.

ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ

Η μετανάστευση θα παραμείνει αναπόσπαστο τμήμα της συνολικής εξωτερικής πολιτικής της ΕΕ και θα καταβληθούν περισσότερες προσπάθειες στο πλαίσιο της δέσμευσης για μια συνολική και γεωγραφικά ισορροπημένη προσέγγιση με βάση το ευρωπαϊκό πρόγραμμα δράσης για τη μετανάστευση. Η εφαρμογή της κοινής δήλωσης με την Τουρκία θα συνεχιστεί και η ΕΕ θα στηρίζει τις χώρες των Δυτικών Βαλκανίων. Πρέπει να μειωθούν οι ροές στην Κεντρική Μεσόγειο ώστε να σωθούν ζωές και να εξαρθρωθεί το επιχειρηματικό μοντέλο των διακινητών. Η ΕΕ θα συνεχίσει το κοινό έργο της με τις σημαντικές χώρες-εταίρους στην Αφρική και την Ασία. Παράλληλα, η ΕΕ θα συνεχίσει να παρέχει βοήθεια και στήριξη στα κράτη μέλη της ΕΕ που βρίσκονται στην πρώτη γραμμή για να εξασφαλιστεί ο έλεγχος των εξωτερικών συνόρων και να εμποδιστούν οι ανεξέλεγκτες μεταναστευτικές ροές. Η ΕΕ θα συνεργαστεί με τρίτες χώρες-εταίρους ώστε να εφαρμοστεί η προσέγγιση του πλαισίου εταιρικής σχέσης με στόχο τη βελτίωση της διαχείρισης της μετανάστευσης, τη μείωση των ροών παράτυπης μετανάστευσης και την αύξηση των επιστροφών. Η προσέγγισή μας στοχεύει στην αντιμετώπιση των βαθύτερων αιτίων της παράτυπης μετανάστευσης και της αναγκαστικής εκτόπισης, δημιουργώντας ισχυρές εταιρικές σχέσεις με τις χώρες καταγωγής και διέλευσης καθώς και τις τρίτες χώρες υποδοχής, αξιοποιώντας πλήρως τις υφισταμένες πολιτικές, μεθόδους και προγράμματα.

Η ΕΕ υπενθυμίζει την ανάγκη να ενισχυθεί ο έλεγχος των εξωτερικών συνόρων της ΕΕ ώστε να επιτευχθούν οι στόχοι σχετικά με τη μετανάστευση και την ασφάλεια σύμφωνα με τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Οκτωβρίου 2015 και του Ιουνίου 2016.

Επίσης η ΕΕ αναγνωρίζει την ιδιομορφία των θαλάσσιων συνόρων σύμφωνα με τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Φεβρουαρίου 2016.

Ο διάλογος υψηλού επιπέδου με τις χώρες καταγωγής και διέλευσης αποτέλεσε σημαντικό εργαλείο προκειμένου να περιληφθεί στον γενικό πολιτικό διάλογο το θέμα της συνεκτικής και ολοκληρωμένης συνεργασίας στον τομέα της μετανάστευσης, μεταξύ άλλων όσον αφορά την επιστροφή/επανεισδοχή και θέματα ασφαλείας. Ο διάλογος αυτός τώρα θα διευρυνθεί και θα εμβαθυνθεί μέσω ισχυρότερων συμπράξεων, μεταξύ άλλων με βασικές χώρες προέλευσης και διέλευσης που προσδιορίζονται στην ανακοίνωση για ένα νέο πλαίσιο εταιρικής σχέσης την οποία εξέδωσε η Επιτροπή στις 7 Ιουνίου 2016, και σύμφωνα με τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Ιουνίου 2016, παράλληλα με την ανάπτυξη ευρύτερης περιφερειακής συνεργασίας βάσει μέσων όπως οι διαδικασίες του Χαρτούμ και του Ραμπάτ, η διαδικασία της Πράγας και η εταιρική σχέση των χωρών του Δρόμου του Μεταξιού/Διαδικασία της Βουδαπέστης. Αυτές οι προσπάθειες θα υποστηριχθούν με μια πιο στρατηγική χρήση των πόρων στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Καταπιστευματικού Ταμείου έκτακτης ανάγκης για την Αφρική και με την κατάρτιση ενός φιλόδοξου εξωτερικού επενδυτικού σχεδίου για την αντιμετώπιση των βαθύτερων αιτίων της μετανάστευσης, συμβάλλοντας παράλληλα στην επίτευξη των άλλων αναπτυξιακών στόχων.

Ομοίως, στο πλαίσιο της εφαρμογής του σχεδίου δράσης της Βαλέτας (που εγκρίθηκε κατά τη σύνοδο κορυφής της 11ης και 12ης Νοεμβρίου 2015), η ΕΕ θα διασφαλίσει την παρακολούθηση και των πέντε πυλώνων, συμπεριλαμβανομένης της επιστροφής, της επανεισδοχής και της επανένταξης, χωρίς να παραμελήσει τα θέματα ασφαλείας. Επίσης η ΕΕ θα εξασφαλίσει την ορθή παρακολούθηση των βασικών δράσεων που προβλέπονται στη δήλωση η οποία εγκρίθηκε κατά τη διάσκεψη υψηλού επιπέδου για τη διαδρομή Ανατολικής Μεσογείου/Δυτικών Βαλκανίων (8 Οκτωβρίου 2015).

Η ΕΕ θα συνεχίσει να συνεργάζεται με τους νότιους εταίρους της στη Βόρεια Αφρική, στο Σαχέλ και στο Κέρας της Αφρικής, εξαρθρώνοντας το επιχειρηματικό μοντέλο των διακινητών και ενισχύοντας τις ικανότητες διαχείρισης των συνόρων, μεταξύ άλλων μέσω αποστολών και επιχειρήσεων ΚΠΑΑ.

Κατά τη σύνοδο κορυφής της Γενικής Συνέλευσης του ΟΗΕ για τις μετακινήσεις των προσφύγων και των μεταναστών τον Σεπτέμβριο του 2016 υπογραμμίστηκε ότι δεν πρόκειται για ευρωπαϊκό πρόβλημα αλλά για σημαντική παγκόσμια πρόκληση, και εξασφαλίστηκε η ανάληψη σθεναρής δέσμευσης εκ μέρους της διεθνούς κοινότητας, εδραιώνοντας με τον τρόπο αυτό την αντίληψη ότι η επίλυση του προβλήματος αποτελεί παγκόσμια ευθύνη. Η παρακολούθηση της συνόδου κορυφής και η ανάπτυξη των δύο συμφώνων θα είναι πολύ σημαντική.

Η ΕΕ θα παραμένει σε εγρήγορση όσον αφορά ενδεχόμενες νέες οδούς για την παράτυπη μετανάστευση και θα λάβει μέτρα που ενδέχεται να απαιτηθούν εν προκειμένω. Οποιαδήποτε έναρξη χρήσης εναλλακτικών διαδρομών, μετά το de facto κλείσιμο της οδού των Δυτικών Βαλκανίων, θα οδηγήσει σε γρήγορο επαναπροσανατολισμό των δράσεων της ΕΕ.

Η ΕΕ θα παραμείνει προσηλωμένη στην εγγύηση της ασφάλειας και της προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων όλων των μεταναστών και προσφύγων, και ιδίως του αυξανόμενου αριθμού γυναικών και παιδιών μεταναστών. Το ευρωπαϊκό πρόγραμμα δράσης για τη μετανάστευση, που ενέκρινε η Επιτροπή τον Μάιο του 2015, δίνει προτεραιότητα στον σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων σε κάθε πυλώνα δράσης. Κατά τη διάσκεψη κορυφής της Βαλέτας οι Αφρικανοί και Ευρωπαίοι ηγέτες υπογράμμισαν τη σημασία που έχει η προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων των μεταναστών. Η δέσμευση για σεβασμό της αξιοπρέπειας των μεταναστών και των προσφύγων επιβεβαιώθηκε κατά τη διάσκεψη υψηλού επιπέδου σχετικά με την οδό της Ανατολικής Μεσογείου και των Δυτικών Βαλκανίων. Το 2016 η ΕΕ θα λάβει περαιτέρω μέτρα για να προστατεύσει τους πρόσφυγες και τους μετανάστες σε γειτονικές χώρες, να στηρίξει τις κοινότητες και να διασφαλίσει ότι οι εξωτερικές δράσεις της στον τομέα της μετανάστευσης τηρούν τα διεθνή ανθρώπινα δικαιώματα και το δίκαιο περί προσφύγων, συμπεριλαμβανομένης της αρχής της μη επαναπροώθησης. Αυτό θα ενισχυθεί περαιτέρω με την εφαρμογή του νέου πλαισίου εταιρικής σχέσης υπό την καθοδήγηση της ΥΕ/ΑΠ.

ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΕΚΛΟΓΩΝ ΚΑΙ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Η δημοκρατία βρίσκεται υπό πίεση σε παγκόσμιο επίπεδο και ο χώρος της κοινωνίας των πολιτών συρρικνώνεται. Η ΕΕ μπορεί να παίζει σημαντικό ρόλο στην προώθηση και τη στήριξη των θεσμών, των οργανισμών και των φορέων σε όλο και πιο καταπιεστικά περιβάλλοντα.

Η ΕΕ έχει καταστεί βασικός παράγοντας για τη στήριξη της δημοκρατίας εν μέρει χάρη στην αξιοπιστία των αποστολών παρακολούθησης εκλογών (ΑΠΕ), οι οποίες εφαρμόζουν υψηλά πρότυπα ακεραιότητας και ανεξαρτησίας, σύμφωνα με τη διακήρυξη αρχών για τη διεθνή παρακολούθηση των εκλογών. Η ΕΕ εξέφρασε εκ νέου την προσήλωσή της στη διακήρυξη αρχών για τη διεθνή παρακολούθηση των εκλογών στο πλαίσιο του σχεδίου δράσης του 2015 για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη δημοκρατία.

Οι συστάσεις των ΑΠΕ της ΕΕ συμβάλλουν αποφασιστικά στην ανάπτυξη του διαλόγου με όλους τους συνομιλητές για τη βελτίωση των μελλοντικών εκλογικών διαδικασιών και η ΕΕ έχει ενισχύσει τη δέσμευσή της για διεξοδική παρακολούθηση της εφαρμογής των συστάσεων των ΑΠΕ της ΕΕ αλλά και των ΑΠΕ του Γραφείου Δημοκρατικών Θεσμών και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (ODIHR) του ΟΑΣΕ. Οι συστάσεις αυτές τίθενται πλέον συστηματικά επί τάπητος κατά τον πολιτικό διάλογο με τις χώρες-εταίρους και συνεισφέρουν στη διαμόρφωση της εκλογικής βοήθειας της ΕΕ. Το νέο σχέδιο δράσης της ΕΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη δημοκρατία τονίζει περαιτέρω την ανάγκη εδραίωσης των βέλτιστων πρακτικών, προκειμένου να εξασφαλιστεί η αποτελεσματική εφαρμογή των συστάσεων των ΑΠΕ της ΕΕ.

Η ΕΕ ολοκλήρωσε τον Φεβρουάριο του 2016 την πιλοτική της δράση για τη στήριξη της δημοκρατίας με στόχο να βελτιωθεί η συνοχή των εργασιών της σε αυτόν τον τομέα. Ορισμένες αντιπροσωπείες της ΕΕ, σε συνεργασία με τα κράτη μέλη που έχουν τοπική παρουσία, ενίσχυσαν την κοινή ανάλυση των δημοκρατικών προκλήσεων στις χώρες-εταίρους, προσδιορίζοντας τομείς στους οποίους η ΕΕ μπορεί να προωθήσει δημοκρατικές μεταρρυθμίσεις μαζί με τη χώρα-εταίρο με κατάλληλα προσαρμοσμένο και αποτελεσματικό τρόπο. Η ανάπτυξη σχεδίων δράσης για τη δημοκρατία θα συνεχιστεί το 2016.

Η πιλοτική δράση κατέδειξε την ανάγκη να διευρυνθεί η στήριξη της ΕΕ στους δημοκρατικούς θεσμούς, εστιάζοντας στις σχέσεις μεταξύ κρατικών θεσμών και πολιτών, στηρίζοντας τις νομοθετικές αρχές, ενδυναμώνοντας τη σχέση μεταξύ πολιτικών κομμάτων και πολιτών, στηρίζοντας την τοπική δημοκρατία και προσεγγίζοντας παραδοσιακούς παράγοντες που διαδραματίζουν ρόλο στην ενίσχυση της δημοκρατίας. Ενθάρρυνε επίσης την ανάπτυξη μεγαλύτερης συνέργειας μεταξύ της ανάλυσης της κατάστασης της δημοκρατίας, των ανά χώρα στρατηγικών της ΕΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τους χάρτες πορείας της ΕΕ για την κοινωνία των πολιτών. Με το σχέδιο δράσης της για τη δημοκρατία και τα ανθρώπινα δικαιώματα, η ΕΕ δεσμεύεται να εντείνει τις προσπάθειές της για τη στήριξη πολυκομματικών συστημάτων, των πολιτικών κομμάτων εντός αυτών και των κοινοβουλίων, με στόχο τη διεύρυνση του πολιτικού χώρου, καθώς και να ενισχύσει την αλληλεπίδραση μεταξύ των αποστολών παρακολούθησης των εκλογών και της ευρύτερης ατζέντας για τη στήριξη της δημοκρατίας. Η συστηματικότερη εφαρμογή των συστάσεων των ΑΠΕ, μεταξύ άλλων μέσω εκλογικής βοήθειας, συμβάλλει στην επίτευξη του στόχου αυτού.

Η άμεση στήριξη που παρέχει το Ευρωπαϊκό Ταμείο για τη Δημοκρατία (ΕΤΔ) σε ομάδες-στόχους χρηματοδοτείται με πρόσθετους πόρους που προέρχονται από εθελοντικές εισφορές των κρατών μελών και άλλων ενδιαφερομένων, όπως ιδιωτικά ιδρύματα κλπ. Τον Ιούνιο του 2015, η Επιτροπή αποφάσισε να καταβάλει νέα εισφορά 12 εκατ. ευρώ για δαπάνες λειτουργίας του ΕΤΔ από το 2015 έως το 2018.

ΑΛΛΟΙ ΤΟΜΕΙΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

Διπλωματία στον τομέα του κλίματος

Η ευρωπαϊκή διπλωματία στον τομέα του κλίματος έπαιξε καθοριστικό ρόλο στην προετοιμασία του εδάφους για την επίτευξη μιας φιλόδοξης παγκόσμιας συμφωνίας στη διάσκεψη COP21 των Παρισίων. Αυτή η θετική δέσμευση για ανάληψη παγκόσμιας δράσης επιβεβαιώθηκε στο πλαίσιο του σχεδίου δράσης της ΕΕ για τη διπλωματία στον τομέα του κλίματος, που εγκρίθηκε από το Συμβούλιο Εξωτερικών Υποθέσεων στις 15 Φεβρουαρίου 2016.

Η ΕΕ θα συνεχίσει να στηρίζει την εφαρμογή της συμφωνίας των Παρισίων και θα συνεργαστεί με άλλες χώρες για τη στήριξη της πλήρους υλοποίησης των δεσμεύσεών τους όσον αφορά τη μείωση, ως έχουν στις οικείες εθνικά καθορισμένες προθέσεις συνεισφοράς. Θα συνεχιστούν οι προσπάθειες να αντιμετωπιστούν τα αλληλοσυνδεόμενα ζητήματα της κλιματικής αλλαγής, των φυσικών πόρων περιλαμβανομένου του νερού, της ευημερίας, της σταθερότητας και της μετανάστευσης. Οι αποσταθεροποιητικές συνέπειες της κλιματικής αλλαγής θα αντιμετωπιστούν περαιτέρω από την ΕΕ και ορισμένες από τις χώρες-εταίρους της, μεταξύ άλλων μέσω κλιματικών αξιολογήσεων κινδύνου και στήριξης της ανάπτυξης ικανοτήτων.

Μετά τα συμπεράσματα του Συμβουλίου για την ενεργειακή διπλωματία της ΕΕ και το σχέδιο δράσης της ΕΕ για την ενεργειακή διπλωματία που εγκρίθηκε τον Ιούλιο του 2015, οι πτυχές της εξωτερικής διάστασης της ενεργειακής διπλωματίας ενσωματώθηκαν ευρύτερα στις δραστηριότητες της ΕΕ. Οι εταιρικές σχέσεις και οι διάλογοι στον τομέα της ενέργειας θα πρέπει να συνεχίσουν να συνάδουν με τους σχετικούς στόχους εξωτερικής πολιτικής —συμπεριλαμβανομένων των στόχων για το κλίμα— και να προάγουν τη διαφοροποίηση των πηγών, των παρόχων και των διαδρομών, καθώς και τις ασφαλείς και βιώσιμες τεχνολογίες χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών και ενεργειακής απόδοσης, μεταξύ άλλων έχοντας κατά νου τις επιχειρηματικές ευκαιρίες για εταιρείες από την ΕΕ. Οι διάλογοι για την ενέργεια θα πρέπει, όταν κρίνεται σκόπιμο, να περιλαμβάνουν συζητήσεις με θέμα τις παγκόσμιες και τις περιφερειακές εξελίξεις όσον αφορά την ενεργειακή ασφάλεια, καθώς και να λαμβάνουν υπόψη, όπου είναι δυνατόν, τις ιδιαιτερότητες και τις υπάρχουσες σχετικές δεσμεύσεις των κρατών μελών της ΕΕ. Θα πρέπει επίσης να εξασφαλίζουν την κυριαρχία και τα κυριαρχικά δικαιώματα των κρατών μελών να εξερευνούν και να αναπτύσσουν τους φυσικούς πόρους τους. Η ΕΕ παραμένει προσηλωμένη στην προώθηση και τη συνεχή βελτίωση του ύψιστου επιπέδου προτύπων πυρηνικής ασφάλειας σε τρίτες χώρες.

Πολιτική που βασίζεται στην αξία

Στις 28 Ιανουαρίου 2016 η ΕΕ δημοσίευσε την πρώτη της έκθεση σχετικά με τον αντίκτυπο του Συστήματος Γενικευμένων Προτιμήσεων (ΣΓΠ), συμπεριλαμβανομένου του αντίκτυπου του ΣΓΠ+ σε 14 ευάλωτες χώρες χαμηλού ή χαμηλού-μεσαίου εισοδήματος. Το ΣΓΠ+ στηρίζεται στην έννοια της αειφόρου ανάπτυξης. Με το σύστημα αυτό οι συμμετέχουσες χώρες δεν καταβάλλουν δασμούς όταν εξάγουν ορισμένα προϊόντα στην ΕΕ. Σε αντάλλαγμα, οι εν λόγω χώρες πρέπει να έχουν κυρώσει 27 βασικές διεθνείς συμβάσεις —συμπεριλαμβανομένων των συμβάσεων του ΟΗΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα και των συμβάσεων της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας (ΔΟΕ) για τα εργατικά δικαιώματα— και να έχουν συμφωνήσει να συνεργαστούν για την παρακολούθηση της εφαρμογής τους. Και οι 14 δικαιούχοι χώρες του ΣΓΠ+ που αξιολογήθηκαν έχουν καταβάλει σημαντικές προσπάθειες και έχουν επιδείξει πραγματική πολιτική βούληση, αλλά πρέπει να γίνουν περισσότερα. Συνεχίζεται η τακτική παρακολούθηση και ο διάλογος με τις σημερινές δικαιούχους χώρες (Αρμενία, Βολιβία, Πράσινο Ακρωτήριο, Γεωργία, Κιργιζία, Μογγολία, Πακιστάν, Παραγουάη και Φιλιππίνες). Η επόμενη διετής έκθεση σχετικά με τις επιπτώσεις του ΣΓΠ θα αφορά την περίοδο 2016/2017.

Ορυκτά που προέρχονται από εμπόλεμες περιοχές

Η ΕΕ προετοιμάζει ενεργά τα επόμενα, ενδεχομένως ενισχυμένα, μέτρα για χρηματοδότηση ορισμένων έργων που θα υποστηρίξουν την υπεύθυνη προμήθεια ορυκτών προερχόμενων από περιοχές συγκρούσεων και υψηλού κινδύνου. Για τις περαιτέρω εργασίες θα ληφθεί υπόψη η εμπειρία που αποκτήθηκε από τα εν εξελίξει προγράμματα της ΕΕ —επί του παρόντος στο πλαίσιο του Μηχανισμού συμβολής στη Σταθερότητα και την Ειρήνη— σχετικά με το πρόγραμμα ευαισθητοποίησης του ΟΟΣΑ για τα «ορυκτά από εμπόλεμες ζώνες» (στήριξη της ΕΕ ύψους 1 εκατ. ευρώ για την περίοδο 2014-2015) και τη διεθνή διάσκεψη για την περιοχή των Μεγάλων Λιμνών/περιφερειακή πρωτοβουλία για τους φυσικούς πόρους (στήριξη της ΕΕ ύψους 3 εκατ. ευρώ για την περίοδο 2014-2016).

Ευρωπαϊκή Οικονομική Διπλωματία

Ο στόχος της οικονομικής διπλωματίας είναι να συμβάλει στη διασφάλιση ευημερίας για τις ενωσιακές οικονομίες σε παγκόσμιο επίπεδο. Μοχλεύοντας μέτρα κανονιστικού, πολιτικού, εμπορικού, χρηματοοικονομικού ή πολιτιστικού χαρακτήρα, δημιουργεί κίνητρα για το εμπόριο, τη συνεργασία και τις επενδύσεις σε παγκόσμιο επίπεδο, αξιοποιώντας τα πλεονεκτήματα και την ηγετική θέση της Ευρώπης, με αποτελεσματική συνεργασία μεταξύ των φορέων της ΕΕ και βελτίωση της συνοχής και της αποτελεσματικότητας της εξωτερικής δράσης της ΕΕ στον οικονομικό τομέα

Οι εργασίες για ένα πραγματικά ολοκληρωμένο και αποτελεσματικό πρόγραμμα οικονομικής διπλωματίας της ΕΕ συνεχίστηκαν με βάση τα εξής: 1) ενίσχυση του συντονισμού και της συνοχής των πολιτικών της ΕΕ· 2) καλύτερα διαρθρωμένες σχέσεις με τα κράτη μέλη της ΕΕ και τις επιχειρήσεις της ΕΕ· 3) ενίσχυση του ρόλου της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων, η οποία θα διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στη διεθνοποίηση των ΜΜΕ, καθώς και στην παροχή εγγυήσεων για τους επενδυτές σε περιοχές υψηλού κινδύνου· και 4) ενίσχυση του ρόλου των αντιπροσωπιών της ΕΕ.

Οι εργασίες για την εφαρμογή της συνολικής στρατηγικής της ΕΕ θα συγκροτήσουν το πλαίσιο για τις εξωτερικές σχέσεις της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένης της ΚΕΠΠΑ για τα επόμενα έτη. Η εφαρμογή της στρατηγικής σε όλο το φάσμα των τομέων πολιτικής θα επιτρέψει στην Ευρωπαϊκή Ένωση να αντιμετωπίσει τις προκλήσεις και τις κρίσεις με πιο αποτελεσματικό και συντονισμένο τρόπο. Το 2016 ξεκίνησαν εργασίες όσον αφορά πρωτοβουλίες παρακολούθησης που έχουν ως στόχο να καταστήσουν την εξωτερική δράση της ΕΕ πιο αξιόπιστη, αποτελεσματική και συνεκτική, ιδίως στους τομείς της ανάπτυξης ανθεκτικότητας· καθ' όλη τη διάρκεια του 2017 και πέραν αυτού, θα συνεχιστεί η ολοκληρωμένη προσέγγιση των συγκρούσεων και των κρίσεων, της ασφάλειας και της άμυνας, καθώς και η ενίσχυση της διασύνδεσης εσωτερικών και εξωτερικών πολιτικών, με προσοχή στη μετανάστευση και την καταπολέμηση της τρομοκρατίας.